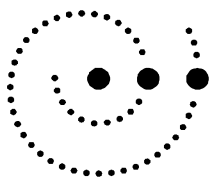

Tämä on päätöksen verkkoversio, jossa on otettu huomioon henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta siten, että päätöksestä on poistettu valittajina olevien yksityisten henkilöiden nimet.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

PÄÄTÖS

N:o YM6/5222/2010

Annettu julkipanon jälkeen
7.12.2011

ASIA Pohjois-Savon maakuntakaavan vahvistaminen

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston päätös 8.11.2010.

KAAVAN SISÄLTÖ

Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 ja muutokset Kuopion kaupunkiseudun ja Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavaan.

LAUSUNNOT

Sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ovat antaneet maakuntakaavasta lausunnon. **Sisäasiainministeriöllä, valtiovarainministeriöllä ja työ- ja elinkeinoministeriöllä** ei ole ollut huomautettavaa kaavasta.

Kaavasta on antanut lausuntonsa myös Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Puolustusministeriö

Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta, Karjalan Lennosto ja Pääesikunta ovat antaneet asiassa lausuntonsa ja todenneet, että puolustusvoimien kannanotot on valmisteluvaiheessa otettu pääosin hyvin huomioon.

Kaavaan on merkitty seitsemän hiljaista aluetta, joista lähes kaikki sijaitsevat Karjalan Lennoston lentoharjoitusalueilla. Maakuntakaavassa on todettu, että hiljaiset alueet sijaitsevat ainakin osittain lennoston harjoitusalueilla ja lentotoiminta on yksi satunnainen melunlähde kaikilla maakunnan hiljaisilla alueilla.

Hiljaisten alueiden suunnittelumääräyksen mukaan pysyviä toimintoja alueelle ja sen ympäristöön suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että alueiden valinnassa käytetyt hiljaisuuden kriteerit täyttyvät edelleen.

Ministeriö katsoo, että hiljaisilla alueilla ei ole vaikutusta Karjalan Lennoston lentotoimintaan, koska alueita valittaessa on tiedostettu niille kohdistuva meluvaikutus.

Puolustusministeriö edellyttää, että hiljaiset alueet eivät saa vaikeuttaa puolustusvoimien toimintaa.

Pohjois-Savon maakuntakaavassa puolustusvoimien tarpeet on otettu huomioon siten, ettei ministeriöllä ole muuta huomautettavaa kaavan johdosta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt asiassa edelleen lausunnon Museovirastolta. Museoviraston lausuntoon viitaten opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että Iisalmen Vanhan kirkon aluerajaus tulee maakuntakaavassa korjata RKY-inventoinnin mukaiseksi.

Jatkosuunnittelussa on lisäksi erityisesti pyrittävä huomioimaan maakunnallista merkitystä omaavat suojeltavat kohteet ja alueet, koska niitä ei ole varustettu maakuntakaavassa suojelumerkinnällä.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta tulee huolehtia inventointien ajantasaistamisesta kaavoituksen jatkovalmistelussa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö puoltaa näillä huomautuksilla kaavan vahvistamista.

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että sitä on kuultu kaavan osallisena viranomaisena maakuntakaavan laatimisen eri vaiheissa (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, maakuntakaavaluonnos, maakuntakaavaehdotus) koskien arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurimaiseman huomioon ottamista.

Museoviraston näkökohdat on maakuntavaltuuston 8.11.2010 hyväksymässä maakuntakaavassa otettu pääosin huomioon.

Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta Iisalmen Vanhan kirkon aluerajaus (MA 1-v 003 Vanhan kirkon alue) on pohjoisosastaan suppeampi kuin RKY 2009-inventoinnin (www.rky.fi) rajaus. Kirkkosalmeen rajautuva, kirkkopihan pohjoispuolinen viljelysaukea on rajattu maakuntakaavassa valtakunnallisesti arvokkaan alueen ulkopuolelle siitä erikseen Museoviraston kanssa neuvottelematta.

Ympäristöministeriön, Museoviraston ja Suomen kuntaliiton 23.12.2009 muistion mukaan aluerajauksista tai muista mahdollisista poikkeamista maakunnan liiton tulee aina neuvotella Museoviraston kanssa. RKY-rajaus noudattaa Pohjois-Savon liiton RKY-inventointiin liittyvässä lausunnossaan 12.6.2008 (50/Yleiset) esittämää rajaus- ta, eikä kaavoituksen yhteydessä ole esitetty perusteita rajauksesta poikkeamiseen. Muutoksessa ei ole kyse kaavoituksessa tehdystä perustellusta rajauksen tulkinnasta vaan sen kategorisesta muuttamisesta. Museovirasto on kaavoituksen kuluessa toistuvasti huomauttanut rajauksesta, mutta sitä ei ole kaavakarttaan korjattu. Virasto pitää yhä tärkeänä, että Iisalmen Vanhan kirkon valtakunnallisesti arvokkaan alueen rajaus noudattaa maakuntakaavassa RKY-rajauksia.

Museovirasto toistaa myös kantansa siitä, että kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseksi olisi ollut hyvä viedä kaavakartalle SR-, sr- tai /s-merkinnöin ne maakunnallista

merkitystä omaavat alueet ja kohteet, jotka tulisi suojella kuntakaavoituksen yhteydessä. Nyt maakuntakaavan ohjausvaikutus jää tältä osin heikoksi. Asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota jatkosuunnittelussa.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta maakuntakaavaan on sisällytetty tällä hetkellä tiedossa olevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät muinaismuistolailla rauhoitetut muinaisjäännökset. Käytävissä olleet tiedot ovat osin puutteellisia ja vanhentuneita, eikä maakuntakaavaa varten laadittu lisäselvityksiä. Tästä syystä kuntakaavoituksessa sekä maakuntakaavoitusta jatkettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota arkeologisten inventointien ajantasaistamiseen. Vedenalaisen kulttuuriperinnön suojeleminen on huomioitu kaavamääräyksissä asianmukaisella tavalla.

Museovirasto puoltaa Pohjois-Savon maakuntakaavan hyväksymistä edellä mainituin huomautuksin. Museoviraston käsityksen mukaan Iisalmen Vanhan kirkon raja-alue on korjattava voimassa olevan RKY-rajauksen mukaiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan kannalta keskeiset kaavamerkinnot ja -määräykset liittyvät maa- ja metsätalousvaltaisiin alueisiin.

Kokonaisuutena ministeriö toteaa, että vahvistettavana oleva kaava sisältää maakuntakaavoituksen tavoitteet ja kaavan kohdealue huomioiden turhan yksityiskohtaista ohjausta.

Eräissä maisema-alueisiin ja kulttuuriympäristöön liittyvissä kaavamerkinnoissa (MA1 -v, ma1 -b) on suunnittelumääräyksenä esitettyjä lausuntopyyntövelvoitteita. Näiden velvoittavuus on epäselvä. Ministeriö katsoo, että tämän tyyppiset lausuntopyyntövelvoitteet ovat tarpeettomia eikä niitä tulisi olla maakuntakaavoissa. Kyseiset lausuntopyyntövelvoitteet eivät edistä hyvää hallintokulttuuria. Kaavalla ei voida luoda uusia lakiin perustumattomia lausuntopyyntövelvoitteita. Jos tarkoituksena on tehostaa tiedottamista, tämä voidaan hoitaa saattamalla kyseinen asia tiedoksi. Lisäksi lisääntyvät tuottavuustavoitteet ja vähenevät henkilöresurssit aiheuttavat sen, että kaikkea hallinnon sisäistä lausunnonantoa tulee tarkastella kriittisesti. Maa- ja metsätalousministeriö on kiinnittänyt tähän kysymykseen huomiota jo aikaisemmin.

Kulttuuriympäristöön ja -maisemaan liittyvien merkintöjen ja määräysten kohdalla voisi olla lisäys, että määräykset eivät rajoita alueiden normaalia maa- ja metsätalouden käyttöä. Näiden alueiden kulttuurillisten ja maisemallisten arvojen säilyminen on paljolti kiinni siitä, onko maa- ja metsätalouden elinkeinojen harjoittaminen kannattavaa myös tulevaisuudessa.

Virkistysaluemerkintöjen ottamista mukaan maakuntakaavoihin ei voi pitää kovin hyvänä ratkaisuna, koska niiden toteuttaminen jää kuntien vastuulle ja toteuttamisen aikataulu on avoin. Merkinnot ja määräykset rajoittavat kuitenkin merkittävästi maanomistajien maankäyttöä ja voivat siten muodostua kohtuuttomiksi maanomistajille.

Maa-ainestenottoon liittyvien merkintöjen osalta ministeriö korostaa, että maa-ainestenotto ratkaistaan maa-ainelain mukaisessa lupamenettelyssä.

Ministeriö katsoo lisäksi, että hiljaisia alueita koskevat aluevaraukset eivät ole tarpeellisia maakuntakaavoissa, vaikka niiden kohdalla on todettukin, etteivät ne vaikuta maa- ja metsätalouden harjoittamiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa lisäksi, että kaavan vaikutuksia käsittelevässä selvityksessä olisi voitu kuvata laajemmin kaavan vaikutuksia maa- ja metsätalouden elinkeinoihin ja maakunnan aluetalouteen.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo lopuksi, että edellä kuvatuista näkökulmista ja puutteista huolimatta maakuntakaavan vahvistamiselle ei näyttäisi kuitenkaan olevan laillista estettä.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Hallinnonalan lausuntonaan liikenne- ja viestintäministeriö esittää kunnioittavasti seuraavaa:

Lentoasematoiminnan ja Kuopion lentoaseman osalta liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole huomautettavaa.

Liikennevirasto on liikenne- ja viestintäministeriölle antamassa lausunnossaan esittänyt seuraavia huomioita.

Rataverkko:

Savon rata on esitetty parannettavaksi kaksiraiteiseksi nopean liikenteen rataosaksi myös Kuopion pohjoispuolella aina Kajaaniin saakka. Liikenneviraston pitkän aikavälin suunnitelmiin ei sisälly Kuopion pohjoispuolelle toteutettava nopean henkilöliikenteen rataa eikä kaksoisraidetta. Osuus on tavaraliikenteen kannalta tärkeä ja siellä on syytä varautua myös lisäkohtauspaikkojen järjestämiseen, joten aluevarauksena kaksoisraide on kuitenkin hyvä säilyttää.

Luikonlahden kaivokselle johtava pistoraide on osoitettu uutena sivuratana. Merkin­toihin on syytä lisätä, että on kysymys kaivosradasta.

Kuopion-Tahko matkailun kehittämiskäytävään liittyy suunnittelumääräys, joka huomioi raideliikenteen yhteystarpeen Savon radalta Tahkolle. Tähän liittyviä suunnitelmia ei Liikennevirastossa ole tehty.

Vesitieverkko:

Maakuntakaavassa on Kuopio-Iisalmi laivaväylän kulkusyvyudeksi merkitty 3,4 m, mikä edellyttäisi nykyisellä väylällä (kulkusyvyys 2,4 m) merkittäviä ruoppauksia.

Iisalmen väylän syventämistä lähinnä raakapuun proomukuljetuksia varten on selvitetty merenkulkulaitoksen toimesta. Selvitystyön tuloksena todettiin syventäminen 3,4 kulkusyvyydelle taloudellisesti kannattamattomaksi vuonna 2001 ennustetuilla kuljetusmäärillä.

Päijänne-Saimaa kanavan toteutusmahdollisuuksia on tarkasteltu muun muassa liikenne- ja viestintäministeriön Päijänne-Saimaa kanavatyöryhmän mietinnössä (24.6.2004). Kanavahankkeen rahoitus on avoin.

Koska edellä mainitut hankkeet eivät ole kannattavia eivätkä sisälly ohjelmiin, ei Liikennevirasto ole sitoutunut niiden edistämiseen.

Tieverkko:

Maakuntakaavassa on esitetty kantatiet 77 ja 88 muutettavaksi valtateiksi. Kantatie 77 on luonteeltaan valtatieverkkoa täydentävä yhteys, joka pääasiassa välittää maakunnan sisäistä, ei maakuntien välistä liikennettä, ja ei siten täytä valtatielle asetettuja vaatimuksia. Sen sijaan kantatien 88 muuttaminen valtatieksi on Liikenneviraston mielestä perusteltu. Kantatie 88 muodostaa suoran yhteyden kahden maakuntakeskuksen ja yliopistokaupungin, Kuopio ja Oulu, välille.

Muilta osin tieverkkoa koskevat näkemykset ovat Pohjois-Savon ELY-keskuksen edustajat esittäneet kaavaprosessin eri vaiheissa. Hyväksytyssä kaavassa tiestöä koskevat kannanotot on pääosin otettu huomioon.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää, että ympäristöministeriö ottaisi mahdollisuuksien mukaan huomioon edellä esitetyt huomiot ja mahdollisesti pyytäisi Pohjois-Savon liiton näkemystä niiden osalta. Ottaen kuitenkin huomioon maakuntakaavan luonne maankäyttöä yleispiirteisesti ohjaavana pitkän aikavälin suunnitelmana, nämä huomautukset eivät ole sellaisia, että kaavan vahvistamista olisi liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan tarpeen viedä valtioneuvoston vahvistettavaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Maakuntakaavalla edistetään maakunnan strategista kehittämistä. Pohjois-Savon maakuntakaavan keskeisiä tavoitteita ovat maakunnan kehittämisedellytysten turvaaminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista todetaan muun muassa, että alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisen terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen. Vaikka maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntakaavan sisältövaatimukseen ei suoraan kuulu terveyshaittojen arviointi, sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että erilaisista toiminnoista mahdollisesti aiheutuvat terveyshaitat on otettu pääsääntöisesti huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

Tieverkon kehittämistä koskevissa suunnitelmissa ei kuitenkaan ole arvioitu esitettyjen tieverkon muutosten vaikutuksia asuinalueiden melu- ja pienhiukkaskuormaan. Myöskään energiantuotantoratkaisujen kohdalla ei ole arvioitu esitettyjen energiantuotantoratkaisujen terveysvaikutuksia (erityisesti pienhiukkaset). Sekä tieverkoston uusimisen että energian tuotannon terveysvaikutukset tulee ottaa kattavasti huomioon viimeistään yleis- ja asemakaavoituksessa sekä ympäristölupamenettelyssä (energian tuotantolaitokset).

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää erinomaisena sitä, että maakuntakaavassa nähdään myös jätteiden polttolaitokset mahdollisena tulevaisuuden jätehuoltoratkaisuna. Sosi-

aali- ja terveysministeriö näkee jätteenpolttoon perustuvan jätehuollon ympäristöterveyden kannalta lähtökohtaisesti parhaana jätehuoltoratkaisuna.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää myös erinomaisena, että maakuntakaavaan on varattu seitsemän kappaletta luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävää hiljaista aluetta.

VALITUKSET

Valittajat

Maakuntavaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:

1. Nilsin kaupunki
2. Suonenjoen kaupunki
3. Yhteisellä valituskirjelmällä henkilö A asiakumppaneineen
4. Yhteisellä valituskirjelmällä henkilö B asiakumppaneineen
5. Yhteisellä valituskirjelmällä henkilö C asiakumppaneineen
6. Yhdistys D

Valitusten sisältö

1. Nilsin kaupunki

Nilsin kaupunginhallitus pyytää ympäristöministeriötä kumoamaan Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston päätöksen 8.11.2010 § 8 Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 hyväksyminen siltä osin kuin maakuntakaava koskee Nilsin Tahkolle maakuntakaavassa osoitettuja alueita VL 43.432 (Tahkomäki-Tarpisenmäki) ja MU 43.271 (Tahkomäki-Tarpisenmäki).

Perusteluinaan Nilsin kaupunginhallitus toteaa seuraavaa:

Nilsin kaupunginhallitus oli 16.11.2009 § 396 esittänyt muutoksia Pohjois-Savon liitolle maakuntakaavaluonnokseen. Muutosesitys käsitti Tahkon matkailukeskuksen kohdalla matkailupalvelujen alueen (RM) osalta aluerajauksen laajentamista maakuntakaavan luonnoskartassa esitetystä merkinnästä.

Lisäksi kaupunginhallitus oli 3.5.2010 § 175 esittänyt Pohjois-Savon liitolle lausuntonaan Pohjois-Savon maakuntakaavaehdotukseen Tahkon RM- ja rinnealueiden osalta seuraavaa:

"Ehdotukseen merkitty Tahkon alueen RM-alue on liian pieni suhteessa tavoitteena olevaan 30 000 vuodepaikan mitoitukseen. RM-alue tulee laajentaa käsittämään Tahkon nykyiset rinnealueet ja Sääskeniemen tien, Varpaisjärventien sekä Tahkomäen yksityistien rajaaman alueen pois lukien Huutavanholman suojelualue. Alue on ehdotuksessa merkitty MU- ja VL -alueiksi. Ehdotuksessa on nuolimerkinnällä osoitettu laajentumissuunta. Merkintä on kuitenkin riittämätön ja jättää tulevan laajentumisalueen rajauksen liian avoimeksi."

RM-merkinnällä osoitettu alue on jo nyt pääosin olemassa olevaa matkailukeskusrakennetta vuodepaikkamäärän ollessa 8 300 (v. 2009). Kun tavoitellaan 30 000 vuodepaikkaa tavoitevuotena 2030, tulee kaupungin esittämät vaatimukset aluemerkinnoista ottaa todesta.

Rinnetoiminnat tulevat olemaan vielä pitkälle tulevaisuuteen merkittävin vetovoimatekijä Tahkon matkailukeskukselle. Nykyisten rinnealueiden laajennusvarauksena on Tahko-Välimäki -alue, ns. Tahko Ronda (Tahkon kierros), jonka Tahkon alueen yrittäjät vuonna 2007 esiteltyssä Tahko Master Plan suunnitelmassa ovat tuoneet kehittämisehdotuksena julkisuuteen.

Rinteiden ja hiihtohissien sijoittamisen kautta määräytyy tarve rakentaa uusille rinnealueille matkailua tukevia palveluja, myös mahdollisesti majoitustoimintaa. Yleiskaavatasolla osoitetaan tarkemmin ne kohteet, joihin tuleva rakentaminen suunnataan ja joihin rakentamista on mm. infrastruktuurikustannukset huomioon ottaen osoittaa.

Nilsin kaupungin perusarvoja on, että kaupunki toiminnallaan voi turvata yritystoiminnan toimintaedellytykset. Matkailun osalta tämä merkitsee maa- ja kaavoituspolitiikan hoitamista siten, että yrityksillä on mahdollisuus kehittää toimintojaan ja investoida pysyäkseen kulloisessakin markkinatilanteessa kilpailukykyisinä.

Nilsin kaupunki on käynnistänyt Tahko 2030 -kehittämissuunnitelmahankkeen, johon liittyvässä strategiaprosessissa ja sitä seuraavassa Tahkon alueen yleiskaavan laadinnassa tarkennetaan maankäytön rajauksia ja tarkastellaan mitoitusperusteita ja -vaihtoehtoja.

Rinnetoimintojen osalta on tarve laajentaa rinnevalikoimaa uusilla rinteillä ja näin vähentää eturinteiden ruuhkaisuutta sekä tuoda markkinoille uusi laskettelutuote. Tahko Ronda -hanke mahdollistaa Tahko-Välimäki alueelle uusien kesäaikaisten ulkoilureitien osoittamisen. Vertailun vuoksi todettakoon, että hiihtokeskuksista mm. Levillä on RM-alueeksi varattu suurin osa Levitunturin alueesta. Rinnealueet kiertävät lähes koko tunturin. Lapin maakuntakaavan mukaan Kittilän Levillä on RM-alueeksi merkitty noin 90 km², kun vastaava määrä Tahkolla on noin 16 km². Levin tavoitteellinen mitoitusperuste on 34 000 ja Tahkolla 30 000 vuodepaikkaa.

Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 ei ole laajennettu Tahkon rinnetoimintojen aluetta samassa suhteessa kuin majoituskapasiteettia. Kaavan ei tältä osin täytä maakuntakaavan sisältövaatimuksia tarpeellisten ulkoilualueiden riittävyuden suhteen.

2. Suonenjoen kaupunki

Suonenjoen kaupunginhallitus toteaa valituksessaan, että se on antanut 3.5.2010 maakuntakaavaehdotuksesta lausuntonsa. Hyväksytyyn maakuntakaavaan ei ole tehty yhtään kaupungin esittämää muutosta. Erityisesti turvetuotantoaluevarausten suhteen Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 on Suonenjoen kaupungin, sen vakituisten ja loma-asukkaiden sekä alueen ympäristön kannalta haitallinen.

Maakuntakaavassa on Suonenjoen alueelle turvetuotantoalueeksi varattu seuraavat kuusi suota: Kutronlammensuo (p-a 79 ha), Lyytilänmäensuo (p-a 116 ha, tuotantoala 32 ha), Itäsuo (p-a 45 ha, tuotantoala 46 ha), Jauhopuronsuo (p-a 179 ha, tuotantoala

55 ha), Villasensuo (p-a 80 ha, tuotantoala 59 ha) sekä Kumpumäensuo (p-a 33 ha, tuotantoala 30 ha).

Ympäristöministeriön vahvistamaan Etelä-Savon maakuntakaavaan on merkitty turvetuotantovarauksina vain tuotannossa olevat tai jo ympäristöluvan saaneet suot. Siinä ei ole tarkemmin otettu kantaa uusien turvetuotantoalueen alueelliseen sijoittamiseen. Samaa periaatetta olisi tullut noudattaa myös Pohjois- Savon maakuntakaavassa. Etelä-Savon maakuntakaavassa on määritelty kokonaiskuormitusraja, jonka saavuttamisen jälkeen uusia tuotantoalueita voidaan ottaa käyttöön vain, jos aikaisemmilta tuotantoalueilta vesistöön tuleva kuormitus on ensin laskenut vastaavan määrän. Vastaava arviointi olisi pitänyt tehdä myös Pohjois-Savon maakuntakaavassa, jossa uusien alueiden vaikutusta kuormitukseen ei ole lainkaan arvioitu.

Valtioneuvoston hyväksymien valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset. Hyväksytystä maakuntakaavasta puuttuvat turvetuotantoon osoitettujen suoalueiden vesistövaikutusselvitykset kokonaan. Pelkästään eräitä valuma-alueita koskevaa suunnittelumääräystä on pidettävä maakuntakaavassa riittämättömänä. Vesienhoidon tavoitteena on alueen erinomaisessa ja hyvässä tilassa säilyneiden pintavesien nykytilan säilyminen vähintään yhtä hyvänä myös tulevaisuudessa. Myös valtioneuvoston 10.12.2009 hyväksymien vesienhoitosuunnitelmien mukaan maakuntakaavan turvetuotantoaluevarausten tulee perustua riittäviin ympäristö- ja vesistövaikutusselvityksiin. Turvetuotannon sijoittamista vesistön tai suojelualueiden läheisyyteen tulee välttää. Tältä osin hyväksytyt Pohjois-Savon maakuntakaava ei täytä maakuntakaavalle asetettuja selvitysvaatimuksia, vaan uusien turvetuotantoalueiden varaaminen perustuu puutteellisiin selvityksiin.

Aluekohtaisesti Suonenjoen kaupunginhallitus toteaa, että erityisesti Villasensuo (E01 31.717), Jauhoporonsuo (E01 31.714) sekä Itäsuo (E01 31.713) eivät ole sijaintinsa eivätkä vesistö-/ympäristövaikutusten puolesta turvetuotantoon soveltuvia.

Villasensuon läheisyydessä Suonteen rannalla on runsaasti loma-asutusta; Rauhalan rantakaava-alue sijaitsee noin 400 metrin etäisyydellä. Myös Jauhoporonsuon välittömässä läheisyydessä on asutusta ja mahdollisuuksia lisärakentamiseen. Myös maanomistajat ovat ilmaisseet vastustuksensa maidensa varaamiseen turvetuotantoon. Itäsuo sijaitsee ehjällä, erämaaluonteisella luontoarvoja omaavalla Ahvenisen, Iso-Tervasen ym. rantayleiskaava-alueella, jossa on kaavan mukaista loma-asutusta varauksen välittömässä läheisyydessä.

Kutronlammensuo (EO 31.711) puolestaan sijaitsee Aluslampeen rajautuvan Kokkollion luonnonsuojelualueen lähellä. Lyytilänmäensuo (E01 31.712) sijaitsee välittömästi Lempyyn kylän asutusalueen sekä virkistyskäytössä olevan Saittajärven läheisyydessä (etäisyys alle 400 m). Alue sijaitsee osin vireillä olevalla Lempyyn osayleiskaava-alueella. Alueen turvetuotantoon ottaminen vaikeuttaa osayleiskaavan laatimista ja Suonenjoen kaupungin strategian mukaista Lempyyn alueen kehittämistä erityisesti Lyytilänmäentien varteen suunnitellun rakentamisen osalta. Alueelle on raken-

nettu Lempyyn vesihuolto-osuuskunnan vesihuoltoverkosto, johon uudisrakentaminen on mahdollista kytkeä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kohdan toimiva aluerakenne yleistavoitteissa mainitaan, että alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä. Erityisesti harvaan asutulla maa-seudulla ja taantuvilla alueilla kiinnitetään alueidenkäytössä huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen.

Alueidenkäytössä otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäis-toimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita. Tältä osin turvetuotantoaluevaraus on selkeästi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen, koska varauksella heikennetään mahdollisuuksia kyläverkoston kehittämiseen, olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen ja uusien asukkaiden saamiseen.

Maakuntakaavan turvetuotantoaluevaraukset ovat Suonenjoen kaupungin kannalta haitallisia vesiensuojelulliset näkökohdat ja muu maankäyttö huomioon ottaen. Varaukset ovat pienialaisia ja siten turvetuotannon kannalta epäedullisia, mutta niiden vaikutukset vaarantavat Suonenjoen kaupungin mahdollisuuksia kehittää alueita haluamallaan tavalla asutuksen ja virkistyksen tarpeisiin.

Edellä esitetyn perusteella Suonenjoen kaupunki vaatii, että Pohjois-Savon maakuntakaava jätetään vahvistamatta Kutronlammensuota (EO 31.711), Villasensuota (E01 31.717), Jauhopuronsuota (E01 31.714), Itäsuota (E01 31.713) sekä Lyytilänmäensuota (E01 31.712) koskevien turvetuotantoalueiden osalta.

Suonenjoen kaupunki vaatii, että siinä tapauksessa, jos valituksesta huolimatta tai muutoin ympäristöministeriö kuitenkin vahvistaa Pohjois-Savon maakuntakaavan, se jättää määräämättä kaavan voimaantulosta ennen kuin kaava saa lainvoiman.

3. Henkilö A asiakumppaneineen

Vaatimukset ympäristöministeriössä:

1. Maakuntakaavasta on poistettava Suonenjoella sijaitsevan Itäsuon (E01 31.713) turvetuotantoaluevaraus.
2. Vahvistamispäätöstä ei tule tehdä ennen kuin asia on saanut lainvoiman.

Vaatimuksen perustelut:

Perusteluina vaatimukselleen valittajat eli Viipperon asukkaat ja kiinteistöjen omistajat esittävät seuraavaa:

Valituksen kohteena oleva Itäsuon (E01 31.713) sijaitsee ehjällä, erämaaluonteisella luontoarvoja omaavalla Ahvenisen, Iso-Tervasen, Viipperon ym. rantayleiskaava-alueella, jossa on runsaasti kaavan mukaista loma- asutusta ja ympärivuotistakin asutusta varauksen välittömässä läheisyydessä. Yleiskaava on Pohjois-Savon ympäristökeskuksen vahvistama. Järvialueen on katsottu soveltuvan nimenomaan loma-asutukseen.

Nyt lähimmät Viipero-järven (1,0 neliökilometriä) loma-asumukset sijaitsevat noin tuhannen metrin päässä suunnitellusta turvetuotantoalueesta. Turverekat kulkisivat vain noin 70 metrin päässä lähimmistä lomarakennuksista.

Itäsuon ei ole sen paremmin sijaintinsa kuin vesistö- ja ympäristövaikutustensa puolesta turvetuotantoon soveltuva. Aluevarausesitys on ristiriidassa vesienhoitolakiin (1299/2004) perustuviin pintavesien ja vesien ympäristötavoitteisiin nähden, joiden mukaan alueen vesien hyvä tila tulee turvata jatkossakin. Turvetuotantoon osoitetun Itäsuon vesistövaikutusten arviointi puuttuu kaavasta kokonaan.

Itäsuon valuma-alue kuuluu Rautalammin reitin puhtaisiin latvavesiin. Kaavailtu turvetuotantoalue sijaitsee vedenjakajalla, josta suon pohjoisosan valumavedet virtaavat Mustalammen, Viipperon, Pesäjärven ja Höyhkään kautta Kutujokeen, joka on samaisessa maakuntakaavassa merkitty Natura-alueeksi. Turvesuon valumavedet kiinto- ja ravinneaineineen pilaisivat loma-asutuskäytössä olevien lähijärvien vedet ja vaarantaisivat Kutujoen Natura-alueen luontoarvot. Suon pohjoisosaan tehty rajausta ei tätä ongelmaa poista.

Viipero-järven rannalla olevat asukkaat (16 kiinteistöä) käyttävät järven vettä talousvetenä, jonka turvetuotannon aloittaminen tekisi mahdottomaksi. Turvetuotanto lisäksi valuma-alueen muuten puhtaiden vesien rehevöitymistä ja kuormitustasoa. Ravinteiden ja kiintoaineiden lisäys heikentäisi Viipperon luonto- ja virkistysarvoja merkittävästi. Pöly-, melu- rekkaliikenne- ym. haittojen vuoksi turvetuotantoalue sijoittuisi kohtuuttoman lähelle kaavoitettua loma-asuntoaluetta, mikä loukkaisi asukkaiden oikeutta luonnonrauhaan, puhtaisiin vesiin ja virkistyskäyttöön.

Viipero-järveen on tehty vuosikymmenien aikana kalanistutuksia, joiden ansiosta järveen on saatu vakiinnutettua mm. siikakanta. Järvessä pesii Savon maakuntalintu kuikka. Alueen linnustoon kuuluvat lisäksi mm. metso, teeri, kulorastas, pohjansirkku, tikka, palokärki ym. Turvesuon ravinteet ja kiintoaineet vaarantaisivat kalastuksen ja kalakannan.

Kaavoittaja on muistutuksista antamassaan vastineessa todennut, että turvetuotannon aiheuttama kuormitus olisi vähäistä verrattuna valuma-alueiden maatalouden ja muun hajakuormituksen aiheuttamaan kuormitukseen. Viipperon osalta tämä ei voi pitää paikkaansa, koska järven ympärillä ei ole harjoitettu maataloutta vuosikymmeniin.

Itäsuon turvetuotantoalueesta lähtevä kiintoainepitoisuus olisi arvioiden mukaan yli kaksi tonnia eli noin 2 300 kiloa vuodessa. Kolmessakymmenessä vuodessa määrä olisi siis lähes 70 000 kiloa vesistön tilaa heikentävää kiintoainesta.

Sinänsä pienen turvetuotantoalueen aiheuttamat ongelmat ovat kohtuuttomia asukkaille tuleviin haittoihin, kiinteistöjen arvon laskuun ja luontoarvojen pilaantumiseen nähden.

Maakuntavaltuusto on esittänyt ympäristöministeriölle, että vahvistamispäätös määrättäisiin tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Vastustamme tätä, koska ennen valitusten käsittelyä mahdollisesti tehtävät toimenpiteet loukkaisivat oikeuksiamme.

Yllä oleviin perusteluihin vedoten valittajat esittävät, että ympäristöministeriö poistaa Pohjois-Savon maakuntavaltuuston hyväksymästä Pohjois-Savon maakuntakaava 2030:sta Itäsuon (E01 31.713) turvetuotantoaluevarauksen.

4. Henkilö B asiakumppaneineen

Tyytymättömänä Pohjois-Savon maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen valittajat esittävät, että uusi suunniteltu maantie 453 Varkauden kaupungin Ruokojärven kylästä poistetaan Mula-Ruokojärvi osayleiskaavasta ja maakuntakaavasta.

Valituksen perusteena valittajat esittävät seuraavaa:

1. toimielinten esteellisyys
2. päätöksenteon perustuminen väärään tai puutteelliseen tietoon tien liikennetaloudellisesta kannattavuudesta, kustannusvaikutuksista, kiinteistökohtaisista vaikutuksista, ympäristövaikutuksista ja näiden riittämätön huomioon otto.

Jääviys/Esteellisyys

Valittajat epäilevät, että puolueettomuus päätöksenteossa on vaarantunut ja että kansanedustaja Kari Rajamäki olisi sitoutunut ennakkokannalla tien toteuttamiseen. Valittajat toteavat, että Rajamäki on toiminut Varkauden kaupungin päättävissä elimissä ja ollut tiepäätöksen valmistelussa mukana ja siten ottanut ennakkokannan ja tullut asiassa esteelliseksi. Myös kansanedustajan ominaisuudessa ja esim. liikennevaliokunnan puheenjohtajana hän on ollut päättämässä Suomen teistä ja tielinjauksista. Maakuntavaltuustossa hän on ollut päättämässä omista ehdotuksistaan.

Riittämättömät selvitykset ja vaikutus selvitysten riittämätön huomioon otto

Tiesuunnitelma perustuu liikennelaskelmiin, jotka on tehty n. 10 vuotta sitten. Ne eivät vastaa muuttunutta tilannetta, jossa Varkauden väliluku vähenee vuosittain useilla sadoilla. Liikennelaskelmat on myös tehty väärästä kohdasta eli Ruokokoskelta eikä Ruokojärveltä. Ruokokoski kuuluu toiseen asemakaavaan eli Turjanvirran asemakaavaan ja Ruokojärvi kuuluu Mula-Ruokojärvi osayleiskaavaan, josta ei koskaan ole tehty liikennelaskentaa.

Tielinjausta on suunniteltu kestävän kehityksen, ilmastonmuutos- ja uusien lakien vastaisesti, joten se pitää poistaa mahdottomana ja hukkainvestointina eri kaavoista ja suunnitelmista.

Liikennemäärät samoin kuin Varkauden kaupungin asukasluku ovat romahtaneet tämän suunnitelman alkuaikoihin verrattuna. Alueen väestö vanhenee, nuoret ovat muuttaneet pois ja lisää nuoria muuttaa työn perässä muualle. Väestökato ja väestörakenteen muutos Varkaudessa eli väestön ikääntyminen vaikuttavina tekijöinä ovat jääneet selvittämättä.

Valittajien mukaan tietoja on myös vääristetty ja pimitetty. Tämä koskee muun muassa tien toteuttamiskustannuksia ja liito-oravareviirejä. Varkauden kaupungin teettämästä liito-oravaselvityksestä puuttuu kokonaan Ruokojärven liito-oravareviiri.

Riittämättömät selvitykset tien kiinteistökohtaisista vaikutuksista

Valittajat toteavat, että suunniteltu tielinjaus halkoo pahasti heidän tilojaan. Tilusjärjestelyistä ja tilojen pirstomisesta ei ole tehty selvityksiä. Valittajat katsovat, että heidän perusoikeuksia loukataan tällä tilojen pirstomisella.

5. Henkilö C asiakumppaneineen

Valittajat vaativat, että ympäristöministeriö osoittaa Rautalammin kunnassa sijaitsevan ja Rautalammin kunnan omistaman Saukkolamminkankaiden alueen (tila x) Pohjois-Savon maakuntakaavassa virkistysalueeksi (VR), luonnonsuojelualueeksi (SL) tai niiden yhdistelmäksi (SL + VR).

Pohjois-Savon liiton maakuntavaltuuston 8.11.2010 hyväksymässä Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 alueelle ei ole osoitettu aluevarauksia lukuun ottamatta ulkoilureittiä (merkinnällä osoitetaan ohjeellisesti seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävät ulkoilureitit).

Lisäksi valittajat vaativat, että aivan Saukkolamminkankaiden vieressä sijaitseva Metelinvuori sisällytetään kokonaisuudessaan Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY-alueeseen (MY1 33.296). MY-alueella on supistettu viranomaispäätöksenä vasta sen jälkeen, kun maakuntakaavaluonnos ja -ehdotus olivat yleisesti nähtävillä, joten asiasta ei ole voinut aikaisemmin huomauttaa. Rajausta on muutettu, jotta Metelinvuoren suunniteltu rakennuskivikohde jäisi MY1 33.296 -alueen ulkopuolelle, jolloin paikalla ei olisi kaavallisia esteitä kalliokiviaineksen otolle.

1. Valittajien asianosaisuudesta

Valituksen tekijät ovat kaikki vakituisia ja pitkäaikaisia Etelä-Konneveden kesäasukkaita Saukkolamminkankaiden tuntumassa. Henkilöt x omistavat tai hallitsevat kiinteätä omaisuutta Rautalammin ja henkilöt xx ovat asuneet kesäisin alueella jo vuosien ajan pitkäaikaisen vuokrasopimuksen nojalla. Kaikki he ovat siten Rautalammin kunnan jäseniä ja katsovat siksi maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n perusteella olevansa oikeutettuja valitukseen.

2. Valituksen perustelut

Valituksensa perusteluina valittajat viittaavat Saukkolamminkankaiden osalta Pohjois-Savon maakuntakaavaluonnoksesta antamaansa huomautukseen (liite 1) sekä Pohjois-Savon maakuntakaavaehdotuksesta 2030 antamaansa muistutukseen (liite 2).

Valittajat toteavat, että Rautalammin kunta on hankkinut alueen omistukseensa etuosto-oikeuttaan käyttäen, ja kunnanhallitus on päättänyt alueen ostaessaan käyttää sitä virkistys- ja suojelutarkoituksiin. Etuostolain 1 §:n mukaan etuosto-oikeutta voidaan käyttää maan hankkimiseksi yhdyskuntarakentamista sekä virkistys- ja suojelutarkoituksia varten. Kunnanhallitus onkin erityisesti painottanut Saukkolamminkankaiden tilan sopivuutta retkeilyyn ja luonnossa liikkumiseen ym. virkistyskäyttöön.

Valittajat ovat kiinnittäneet tähän asiaan huomiota sekä maakuntakaavaluonnosta koskevassa huomautuksessaan että maakuntakaavaehdotusta koskevassa muistutuksessaan. Vastineissaan Pohjois-Savon liitto ei kuitenkaan ole kiinnittänyt tähän valittajien mielestä merkittävään seikkaan lainkaan huomiota.

Metelinvuoren osalta valittajat huomauttavat, että Metelinvuori kokonaisuudessaan kuuluu luonnon- ja maisemansuojelullisesti hyvin arvokkaaseen Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren kallioalueeseen (arvoluokka 3) (Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa. Suomen ympäristökeskus, Alueelliset ympäristöjulkaisut 21.4.2001). Kyseistä kallioaluetta on tarkasteltava geologisena ja maisemallisena kokonaisuutena. Siten Metelinvuori on rajattava kokonaisuudessaan, mainitun kallioalueselvityksen mukaisena kohteena maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Suunniteltu kiviaineksen otto muuttaisi kyseisen alueen maisemakuvaa ja alentaisi siten merkittävästi hyvin arvokkaaksi todetun kallioaluekokonaisuuden luonnon- ja maisemansuojelullista arvoa.

6. Yhdistys D

Yhdistys valittaa maakuntakaavapäätöksestä kahden alueen osalta, joissa maakuntavaltuuston päätös nimenomaisesti poikkeaa kaavassa ja sen valmistelussa sovelletuista yleisperiaatteista.

Nämä tapaukset ovat Sonkajärven kunnassa sijaitseva Haarasuon EO-alue (E01 736: Haarasuo, 135 ha) ja Rautalammin kunnassa sijaitseva Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY-alue (MY1 33.296).

Näissä tapauksissa maakuntaliitto on yleisestä linjastaan poiketen esittänyt, että Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY-alue ei käsitä koko kyseistä valtakunnallisesti tärkeää kallioaluetta, vaan siitä on poistettu kiviainesten ottamisen vuoksi Metelinvuoren alue.

Haarasuolla puolestaan EO-varaukseen sisältyy ojittamattomia soita, jotka on kaikissa muissa tapauksissa rajattu pois EO-varauksista.

Vaatimukset

Yhdistys vaatii, että

- 1) maakuntakaava jätetään vahvistamatta Haarasuon EO-alueen osalta
- 2) Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY-alueen osalta yhdistys esittää, että ympäristöministeriö neuvottelee maakunnan liiton kanssa pois jätetyn alueen sisällyttämisestä maakuntakaavaan. Maakuntakaavaan voidaan kaavaa vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia.

Sonkajärven Haarasuo

Maakuntaliitto on maakuntakaavan valmistelussa yrittänyt aktiivisesti sulkea turpeenottovarauksista (EO) pois ojittamattomia suoalueita. Tällä tavoin maakuntaliitto yrittää vastata siihen valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteeseen, että turpeenotto suunnattaisiin ensisijaisesti ojitetuille soille. Yhdistys haluaa tässä yhteydessä todeta, että samaan aikaan monilla soilla (kuten Kiuruveden Saarisuo ja Jokisuo, Suonenjoen

Oittilansuo sekä Sonkajärven Jauhosoja ja Kinttusalmensuo), joilla on merkittäviä ojittamattomia osa-alueita, turpeenotto tai sen suunnittelu kuitenkin etenee koko ajan. Siten tällä maakuntaliiton suunnitteluperiaatteella ei voitaisikaan rajoittaa ojittamattomien soiden ottamista turpeenottoon eivätkä ojittamattomat suot edelleenkaan ole turpeenoton ulkopuolella.

Yhdistyksen valitus koskee sitä, että Sonkajärven Haarasuon (E01 736: Haarasuo) turpeenottovarauksen kohdalla maakuntaliitto näyttää (kaavakartan mittakaava huomioiden) poikenneen edellä mainitusta peruseriaatteestaan ja osoittaneen myös ojittamattomaa suolaista turpeenottoon. Yhdistys esittää, että Haarasuon alue tulee kokonaisuudessaan poistaa maakuntakaavan turpeenottovarauksista. Tämä EO-alue on kaavan taustaselvitysten (MRL 9 §), valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) vastainen.

Rautalammin Metelinvuori

Yhdistys vaatii, että Rautalammin kunnassa sijaitseva Metelinvuori, joka sisältyy Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren kallioalueeseen, tulee huomioida kaavassa muiden vastaavien, arvokkaiden kallioalueiden tavoin.

MY-aluetta on supistettu viranomaispäätöksensä vasta sen jälkeen, kun maakuntakaavaluonnos ja -ehdotus olivat yleisesti nähtävillä, joten asiasta ei ole voinut aikaisemmin huomauttaa. Rajausta on muutettu, jotta Metelinvuoren suunniteltu rakennuskivikohde jäisi MY1 33.296 -alueen ulkopuolelle, jolloin paikalla ei olisi kaavallisia esteitä kalliokiviaineksen otolle.

Yhdistys huomauttaa, että Metelinvuori kokonaisuudessaan kuuluu luonnon- ja maisemansuojelullisesti hyvin arvokkaaseen Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren kallioalueeseen (arvoluokka 3) (Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Pohjois-Savossa. Suomen ympäristökeskus, Alueelliset ympäristöjulkaisut 214. 2001). Kyseistä kallioaluetta on tarkasteltava geologisena ja maisemallisena kokonaisuutena. Siten Metelinvuori on rajattava kokonaisuudessaan, mainitun kallioalueselvityksen mukaisena kohteena maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Suunniteltu kiviaineksen otto muuttaisi kyseisen alueen maisemakuvaa ja alentaisi siten merkittävästi hyvin arvokkaaksi todetun kallioaluekokonaisuuden luonnon- ja maisemansuojelullista arvoa.

Vasta sen jälkeen kun maakuntakaavaehdotusta koskevien muistutusten jättöaika oli jo ohi, Pohjois-Savon liitto ja Pohjois-Savon ELY-keskus sopivat maakuntaliitosta saadun tiedon mukaan Rautalammin kunnassa olevien kohteiden osalta seuraavaa:

"Rakennuskiviselvityksessä nousivat potentiaalisina rakennuskivikohteina Saukkolamminkangas, Metelinvuori, Tervavuori ja Mustikkamäki. Mustikkamäki on jo kaavassa kallionlouhintakohteena (EO 690). Tervavuoren alueen kahdesta kohteesta toinen todettiin maastokäynnillä maisemallisesti arvokkaaksi (MY 324) ja toinen merkittiin kallionlouhinta-alueeksi (EO 692). Saukkolammien alueella kaavassa ei ole aluevarauksia eikä siten kaavallisia esteitä maa-ainestenotolle. Metelinvuori sijoittuu osin Olkivuoren-Ahvenlammin MY-alueelle (MY 296). Rajataan ELY-keskuksen käydyin neuvottelun perusteella MY-aluetta siten, että Metelinvuoren rakennuskivikohde jää alueen ulkopuolelle."

Asiayhteydestä käy selvästi ilmi, että Metelinvuoren rajausta on supistettu nimenomaan louhintasuunnitelmien vuoksi, ei esimerkiksi luonnontieteellisiin tai maisemanäkökohtiin liittyvin perustein. Kaikki muut Rautalammin arvokkaat kallioaluekohteet (arvoluokka 2-4) on esitetty SYKE:n selvityksen rajauksilla MY-kohteina.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan: "Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon käyttökelpoiset kiviainesvarat sekä niiden kulutus ja kulutustarve pitkällä aikavälillä sekä sovitettava yhteen kiviaineshuolto- ja suojelutarpeet. Kiviainesten ottoon osoitettavien alueiden on perustuttava arviointiin, jossa selvitetään alueiden luonto- ja maisema-arvot sekä toisaalta soveltuvuus vesi- ja kiviaineshuoltoon." Yhdistys katsoo, että tässä tilanteessa on poikettu maakuntakaavan taustalla olevan tällaisen arvioinnin tuloksista. Siksi kaavaratkaisu on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, kaavaselvitysten tulosten (MRL 9 §) sekä maakuntakaavan sisältövaatimusten (28 §, 1 momentti sekä muun muassa 3 momentin kohdat 2, 4 ja 6) vastainen ja se tulee kumota.

Valitusoikeus

Yhdistys on rekisteröity alueellinen yhteisö, jonka toimialue kattaa koko Pohjois-Savon. Käsiteltävä asia liittyy luonnonsuojeluun. Yhdistyksellä on maankäyttö- ja rakennuslain 191 §:n nojalla valitusoikeus maakuntavaltuuston päätöksestä kyseisessä asiassa.

Pohjois-Savon liiton vastine ja valittajien vastaselitykset

Pohjois-Savon liitto on antanut vastineen lausuntojen ja valitusten johdosta.

Valittajille on annettu tilaisuus vastaselityksen antamiseen liiton vastineen johdosta.

Vastaselityksen ovat antaneet Suonenjoen kaupunki, henkilö A ym., henkilö B ym. sekä henkilö C. Vastaselityksissä valittajat ovat pääosin toistaneet aikaisemmin esittämänsä.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Kannanotot ministeriöiden lausuntoihin

Puolustusministeriön lausunnossa ei esitetä sellaisia maakuntakaavan laillisuuteen tai vahvistamiseen liittyviä näkökohtia, jotka edellyttäisivät ympäristöministeriön kannanottoa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja siihen liittyvän Museoviraston lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että Iisalmen Vanhan kirkon valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sisältyy Museoviraston laatimaan inventointiin Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), joka valtioneuvoston 22.12.2009 tekemän päätöksen mukaan korvaa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa mainitun vuoden 1993 inventoinnin. Tämän mukaisesti RKY 2009-inventointi tulee ottaa huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana. Ympäristöministeriön, Museoviraston ja Suomen kuntaliiton 23.12.2009 päivätyn

muistion mukaisesti maakuntakaavoituksessa on tarkoituksenmukaista osoittaa rakennettujen kulttuuriympäristöjen aluerajaukset sellaisenaan. Kirjeen mukaan poikkeamisista RKY 2009 -inventoinnin mukaisista aluerajauksista tulisi maakunnan liiton aina neuvotella Museoviraston kanssa.

Ympäristöministeriö yhtyy siihen Museoviraston lausunnossaan esittämään käsitykseen, jonka mukaan Pohjois-Savon maakuntakaavan mukaisessa Iisalmen Vanhan kirkon MA 1-v -rajauksessa ei ole kyse kaavoituksessa tehdystä perustellusta rajauksen tulkinnasta vaan sen tarkoituksellisesta muuttamisesta ja supistamisesta niin, että Vanhan kirkon pohjoispuolella sijaitsevan Betlehemin asuntoalueen ja Kirkonsalmen väliin jäävä peltoalue on rajattu RKY 2009 -inventoinnista poiketen MA 1-v -alueen ulkopuolelle.

Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia. Muutosten johdosta on kuultava niitä, joiden etua tai oikeutta muutos välittömästi koskee. Kyseessä oleva osa-aluerajauksen laajentaminen opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnossa esitetyllä tavalla ei siten ole ympäristöministeriön yksinomaisessa toimivallassa. Neuvoteltuaan opetusministeriön, Museoviraston ja Pohjois-Savon liiton kanssa ympäristöministeriö toteaa, että mainittujen osapuolten tulee yhdessä Iisalmen kaupungin kanssa käynnistää neuvottelut yhteisen näkemyksen muodostamiseksi siitä, miten varmistetaan Iisalmen Vanhan kirkon valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen niin, että asiassa näin saatava ratkaisu voidaan ottaa huomioon maakuntakaavan seuraavalla laadintakierroksella. Tältä osin ympäristöministeriö viittaa tähän päätökseen sisältyviin jatkosuunnitteluohjeisiin.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että hiljaisten alueiden osoittaminen perustuu valtioneuvoston 13.11.2008 päättämiin tarkistettuihin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Niiden mukaan alueidenkäytössä tulee edistää kyseiseen tarkoitukseen osoitettujen hiljaisten alueiden säilymistä. Muilta osin maa- ja metsätalousministeriön lausunnossa ei ole esitetty sellaisia maakuntakaavan laillisuuteen tai vahvistamiseen liittyviä näkökohtia, jotka edellyttäisivät ympäristöministeriön kannanottoa.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa seuraavaa:

Rataverkko: Maakuntakaavassa on esitetty Savon rata merkinnällä "Kaksiraiteinen nopean liikenteen rataosa" koko maakunnan alueella. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausunnossaan, että myös Kuopion pohjoispuolisella, tavaraliikenteen kannalta tärkeällä rataosuudella on hyvä varautua kaksoisraideosuuksiin, vaikka sen toteuttaminen tai nopean henkilöliikenteen vaatimien toimien suunnittelu ei kuulu tämänhetkisiin pitkän aikavälin suunnitelmiin.

Savon rata kuuluu runkoverkkotyöryhmän ehdottamaan nopean henkilöliikenteen ja raskaan tavaraliikenteen runkoverkkoon Kuopioon asti. Rata Kuopiosta Kajaaniin kuuluu raskaan tavaraliikenteen runkoverkkoon.

Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaavan merkintä kuvaa Savon radan pitkän aikavälin kehittämistarvetta ja, että radan tekninen taso ja sen suunnittelussa lähtökohdina käytettävä nopeustaso ratkaistaan yksityiskohtaisessa suunnittelussa.

Luikonlahden kaivokseen johtavan radan osalta ympäristöministeriö toteaa, että kaivosratoja voidaan esittää maakuntakaavassa sivurata-merkinnällä.

Vesitiet: Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausunnossaan, että maakuntakaavassa esitetyt Iisalmen väylän syventäminen ja Päijänne-Saimaa -kanava eivät ole taloudellisesti kannattavia hankkeita, eikä Liikennevirasto ole sitoutunut niiden edistämiseen.

Ympäristöministeriö toteaa, että Iisalmen väylän syventäminen on esitetty jo 3.7.2008 vahvistetussa Kuopion seudun maakuntakaavassa. Tuolloin liikenne- ja viestintäministeriön lausunnossa ei otettu kantaa asiaan. Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaavassa esitetty merkintä väylän syventämisestä kuvaa väylän todettua kehittämistarvetta. Ympäristöministeriö toteaa kuitenkin, että maakuntakaavalla ei ratkaista väylien laadullisia yksityiskohtia, vaan hankkeen mahdollinen yksityiskohtaisempi suunnittelu ja toteuttaminen tapahtuvat vesilain mukaisilla menettelyillä.

Päijänne-Saimaa -kanavan osalta ympäristöministeriö toteaa, että hankkeesta on tehty yleissuunnitelma vaikutusarvioineen sekä muita selvityksiä. Ympäristöministeriö katsoo, että kanava on osoitettu tehtyjen selvitysten perusteella maakuntakaavassa pitkän aikavälin varauksena, jonka mahdollista myöhempää toteuttamista ei tule muulla alueidenkäytöllä vaarantaa.

Tieverkko: Liikenne- ja viestintäministeriö ei pidä perusteltuna kantatien 77 tieluokan muutosesitystä valtatieksi. Kantatien 88 osalta ministeriö pitää tieluokan muutosesitystä perusteltuna.

Ympäristöministeriö toteaa, että sekä kantatien 77 että 88 tieluokan muutosesitykset valtateiksi ovat vahvistuneet Kuopion seudun ja Ylä-Savon seudun maakuntakaavoissa. Ympäristöministeriö katsoo, että tieluokan muutosesityksille on edelleen olemassa riittävät perusteet myös Pohjois-Savon maakuntakaavassa. Ympäristöministeriö toteaa kuitenkin, että maakuntakaavaan merkitty tieluokan muutos kuvaa maakunnan tahtotilaa tieverkon toiminnallisesta luokittelusta maakuntakaavan aikatahtäimellä. Valta- ja kantateiden osalta päätöksen tieluokasta tekee liikenne- ja viestintäministeriö.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin mukaan edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. Ympäristöministeriö katsoo, että sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossaan esittämät kaavan tie- ja energiahuoltoratkaisujen terveysvaikutukset on mahdollista selvittää vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Johtopäätös ministeriön lausunnoista

Ympäristöministeriö katsoo, ettei ministeriöiden lausuntoihin sisälly sellaisia näkökohtia, joiden johdosta maakuntakaavan vahvistaminen olisi maankäyttö- ja rakennus-

lain 31 §:n 4 momentin perusteella siirrettävä valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavaksi eikä tällaista tilannetta synny myöskään kaavan vahvistuspäätöstä tehtäessä.

Lausumat valituksista

Nilsin kaupunki (1)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Valituksessaan Nilsin kaupunginhallitus vaatii ympäristöministeriötä kumoamaan maakuntakaavassa Nilsin Tahkolle osoitetut Tahkomäki-Tarppisenmäen VL 43.432 sekä MU 43.271 alueet ensisijaisesti sillä perusteella, että kyseiset aluevaraukset rajoittavat tarpeettomasti Tahkon matkailupalvelujen alueen (RM) samoin kuin rinnetoimintojen laajentumismahdollisuuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen yhdyskuntarakenteeseen, alueiden käytön ekologiseen kestävyys, maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäytön yleistavoitteiden mukaan alueidenkäytöllä edistetään muun muassa luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta. Valtakunnallisten alueidenkäytön erityistavoitteiden mukaan maakunnan suunnittelussa on muun muassa tuettava matkailukeskusten ja -alueiden verkottumista sekä vapaa-ajan käytön vyöhykkeiden kehittämistä niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Ensisijaisesti on kehitettävä olemassa olevia matkailukeskuksia ja -alueita. Alueidenkäytön suunnittelussa matkailualueita tulee eheyttää ja osoittaa matkailun kehittämiselle riittävät alueet.

Tahkon matkailupalveluiden alueiden riittävyys

Pohjois-Savon maakuntakaavassa on Nilsin Tahkon alueelle osoitettu noin 1 470 hehtaaria matkailupalvelujen RM -aluevarauksia, joista lähes 1 000 hehtaaria on maakuntakaavana voimassa olevan Koillis-Savon seutukaavan vastaaviin aluevarauksiin verrattuna uusia matkailupalvelujen alueita. Maakuntakaavaselostuksen mukaan Tahkon alueen matkailupalveluiden mitoituksessa lähtökohtana on 30 000 vuodepaikkaa

mikä tarkoittaa noin 22 000 uutta vuodepaikkaa vuoteen 2030 mennessä. Kaavaselostuksen mukaan maakuntakaavan tavoitteena on tiivistää Tahkon alueen olemassa olevaa rakennetta. Tämän mukaisesti matkailupalvelujen alueiden mitoitus Tahkolla nousi nykyisestä aluetehokkuudesta 0,018 tehokkuuteen 0,05.

Tahkomäen-Tarpisenmäen MU 43.271 aluevarausta koskee myös yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa osoittava, Tahkon RM -alueelta luoteeseen ja kyseiselle MU -alueelle suuntautuva nuolimerkintä. Merkinnän kuvauksen mukaan yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta (RM, matkailupalvelujen alue) -nuolimerkinnällä osoitetaan sellaiset matkailupalvelujen yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta tavoiteltavat päälaajenemissuunnat, joilla voidaan katsoa olevan maakunnallista tai seudullista merkitystä. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan merkintä osoittaa Tahkon matkailualueen laajenemissuunnan tilanteessa, jossa matkailupalveluiden aluevaraus tulkitaan toteutuneeksi tai alueella ei ole yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella edellytyksiä matkailupalveluiden kehittämiseksi. Yhdyskuntarakenteen laajenemista suunniteltaessa tulee turvata luonto- ja maisema-arvojen säilyminen sekä riittävät viher- ja virkistysyhteydet. Suunnittelussa on lisäksi kiinnitettävä huomiota ympärivuotisen matkailun mahdollistamiseen, eheän yhdyskuntarakenteen muodostamiseen ja uuden rakennettavan alueen kytkeytymiseen toiminnallisesti, liikenteellisesti ja kunnallisteknisesti jo toteutuneeseen alueeseen. Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luontoarvot ja huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen SL 43.544 (Huutavanholma) ja SL 43.550 (Pieni-Tarpisen lehto) perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen ja pienilmastoon.

Edellä kuvattu huomioon ottaen ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Savon maakuntakaavassa on Nilsin Tahkon matkailupalveluiden alueiden osalta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisesti kiinnitetty erityistä huomiota muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen yhdyskuntarakenteeseen ja maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Maakuntakaavassa on myös maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaisella tavalla edistetty valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista siten, että on tähdätty Tahkon matkailualueen eheyttämiseen ja osoitettu matkailun kehittämiseksi riittävät alueet.

Rinnetoiminnoille varattujen alueiden riittävyys

Pohjois-Savon maakuntakaavassa Tahkon nykyiset rinnealueet sisältyvät VL -merkinnällä (VL 43.432) osoitettuun aluevaraukseen. Merkinnän selityksen mukaan sillä osoitetaan kaavassa lähivirkistysalueita, jotka on tarkoitettu pääasiassa lähiulkoulu ja virkistyskeskuksia varten. Kyseinen VL-aluevaraus on olemassa oleviin rinnealueisiin verrattuna huomattavasti näitä laajempi sisältäen laajoja alueita nykyisten rinnealueiden pohjois-, länsi- ja eteläpuolella. VL -alueita koskevan rakentamismääräyksen mukaan alueella saa rakentaa vain yleistä virkistäytymistä palvelevia rakennuksia ja rakenteita sekä suorittaa rakennusten peruskorjauksia. VL 43.432 -aluetta koskevan erityismääräyksenä annetun suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoit-

tamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen SL 43.544 (Huutavanholma) perusteena olevia luonnonarvoja.

Valituksen johdosta antamassaan vastineessa Pohjois-Savon liitto toteaa, että VL-alueelle voidaan rakentaa laskettelua välittömästi palvelevia rakenteita kuten hissit ja ravintolapalvelut mutta ei matkailupalveluja. Pohjois-Savon liitto toteaa vastineessaan myös, ettei maakuntakaavamerkinnöistä ole löydettävissä yksiselitteistä merkintää laskettelurinnealueiden osoittamiseksi. Vastineen mukaan käytettyyn merkintätapaan vaikuttaa myös rinnealueen kehittämiseksi asetetut tavoitteet sekä suunnitteluaste. Tahkon olemassa oleville rinteille ei ole haluttu mahdollistaa rakentamista, joten rinteet on osoitettu VL -merkinnällä. VL -merkintää on käytetty samassa tarkoituksessa ja sitä koskee samansisältöinen rakentamismääräys myös alueella maakuntakaavana voimassa olevassa Koillis-Savon seutukaavassa.

Ympäristöministeriö toteaa, että VL -merkintä sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä 31.3.2000 annetun asetuksen mukaisiin yleis- ja asemakaavamerkintöihin. Maakuntakaavamerkintöjä ja -määräyksiä koskevan, Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000-sarjan oppaan no: 10 mukaan maakuntakaavassa voidaan käyttää hyväksi virkistysalueita koskevia yleiskaavamerkintöjä, mikäli on tarvetta erotella erilaisia virkistysalueita toisistaan. Yleiskaavamerkintöjä ja -määräyksiä koskevan, Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000 -sarjan oppaan no: 11 mukaan lähivirkistysaluetta tarkoittavalla VL -merkinnällä osoitetaan rakennettujen alueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevat alueet, jotka on tarkoitettu päivittäiseen ulkoiluun, virkistykseen, leikkiin ja luonnon kokemiseen.

Ottaen huomioon Tahkon rinnealueen pääasiallinen käyttötarkoitus maksulliseen sisäänkäyntiin perustuvana hiihtokeskuksena ympäristöministeriö toteaa, että VL -merkintää on Pohjois-Savon maakuntakaavassa käytetty Tahkon rinnealueen osalta edellä selostetuista viranomaisohjeista ja maakuntakaavoituksessa yleisesti noudatetusta merkintäkäytännöstä poikkeavalla tavalla, koska kyseistä aluetta ei voida pitää yleistä virkistäytymistä palvelevana alueena. Tahkon rinnealueen nykyinen käyttö tulisi kaavamerkintäasetuksen mukaisesti osoittaa VL -merkinnän sijasta matkailupalvelujen alueena RM. Ottaen kuitenkin huomioon maakuntakaavaselostuksessa ilmaistu tarkoitus turvata Tahkon matkailualueen kasvu ja VL -merkinnän ilmeinen, jo aikaisemmissa kaavoitusvaiheissa omaksuttu käyttötarkoitus Tahkon alueella, ympäristöministeriö katsoo, ettei Tahkon VL 43.432 -aluevarausta voida pitää valituksessa tarkoitettulla tavalla esteenä rinnetoimintojen kehittämiseksi kyseisellä alueella.

Tahkon VL 43.432 -alueen eteläpuolella sijaitsee erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta omaavan maa- ja metsätalousvaltaisen alueen aluevaraus MU 43.271. MU -alueita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen käytön suunnittelussa on metsätalouden ohella otettava huomioon alueen ulkoilukäytön tarpeet. Lisäksi suunnittelumääräyksenä MU 43.271 (Tahkomäki-Tarpisenmäki) -aluevaraukselle annetun erityismääräyksen mukaan alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen luontoarvot ja huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen SL 43.544 (Huutavanholma) ja SL 43.550 (Pieni-Tarpisen lehto) perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natu-

ra-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen ja pienilmastoon.

Kyseisistä Natura 2000- ja SL -luonnonsuojelualueista Huutavanholma (SL 43.544) sijaitsee MU 43.271 ja VL 43.432 aluevarausten välissä kyseisen MU -alueen pohjoisreunalla. Pieni-Tarpisen lehtoa osoittava SL 43.550 -kohdemerkintä sijaitsee MU 43.271 -aluevarauksen eteläpuolella Nilsiä-Varpaisjärvi seututien välittömässä läheisyydessä.

Tahkomäki-Tarpisenmäen MU -aluevarausta koskee myös edellä kuvattu yhdyskuntarakenteen (RM, matkailupalvelujen alue) laajenemissuunta -nuolimerkintä, mikä merkintää koskevassa suunnittelumääräyksessä ilmaistuin reunaehdoin mahdollistaa matkailupalveluiden laajentumisen kyseiselle alueelle. Valituksen johdosta antamassaan vastineessa Pohjois-Savon liitto toteaa, että MU -alueella on mahdollista kehittää rinnetoimintoja kun otetaan huomioon alueella olevat luonnonarvot.

Edellä kuvattu Nilsiä Tahkoa koskeva maakuntakaavan sisältö huomioon ottaen ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaava mahdollistaa Tahkon rinnetoimintojen kehittämisen ja laajentamisen näköpiirissä olevien tarpeiden mukaisesti.

Johtopäätös

Ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Savon maakuntakaava täyttää kyseisen alueen osalta maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset, muun muassa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, virkistysalueiden riittävyttä ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistä koskevat sisältövaatimukset eikä kaavaratkaisu ole tältä osin muutoinkaan lainvastainen.

Suonenjoen kaupunki (2)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Suonenjoen kaupunki vaatii valituksessaan kaupungin alueella sijaitsevien Villasensuon (EO1 31.717), Jauhopuronsuon (EO1 31.714), Itäsuon (EO1 31.713), Kutronlammensuon (EO1 31.711) ja Lyytilänmäensuon (EO1 31.712) maakuntakaavassa turvetuotantoon soveltuviksi alueiksi osoitettujen osa-aluemerkintöjen jättämistä vahvistamatta. Vaatimuksen perusteena kaupunki esittää turvetuotannosta aiheutuvat haitalliset vesistövaikutukset ja näitä koskevien selvitysten riittämättömyys sekä vaikutukset muuhun maankäyttöön, jotka vaarantavat kaupungin mahdollisuuksia kehittää alueita haluamallaan tavalla pysyvän ja loma-asutuksen sekä virkistykseen tarpeisiin. Valittaja vaatii myös, ettei vahvistamispäätöstä määrättäisi tulemaan voimaan ennen kuin asia on saanut lainvoiman.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvityk-

set on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen yhdyskuntarakenteeseen, alueiden käytön ekologiseen kestävyys, vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön, maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin mukaan edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.

Turvetuotantoalueiden osoittaminen Pohjois-Savon maakuntakaavassa

Pohjois-Savon maakuntakaavassa turvetuotantoalueita on osoitettu sekä EO1 -aluevarausmerkinnällä että EO1 -osa-aluemerkinnällä. Aluevarausmerkinnällä on osoitettu merkinnän kuvauksen mukaan luvitetut tuotantoalueet. EO1 -osa-aluemerkinnällä on merkinnän kuvauksen mukaan osoitettu ne, pääosin tuotannon ulkopuolella olevat GTK:n tutkimat turvetuotantoon soveltuvat suot, jotka ovat ojitettuja ja sijainniltaan tuotantoon sopivia.

Pohjois-Savon maakuntakaava perustuu turvetuotantoon soveltuvien alueiden osalta selvitykseen, jossa karttatarkastelujen ja maastokäynneillä saadun tiedon avulla suot on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden asettamia vaatimuksia silmällä pitäen ryhmitelty kolmeen luokkaan niiden luonnontilaisuuden perusteella. Kaikki Suonenjoen kaupungin alueelle osoitetut turvetuotantoon soveltuvat alueet koskevat soita, jotka tämän ryhmittelyn perusteella ovat luonnontilaltaan täysin tai jokseenkin täysin muuttuneita eikä niillä ole havaittu merkittäviä suojelullisia arvoja.

Turvetuotannon vesistövaikutukset ja selvitysten riittävyys

Turpeenoton vaikutusten valuma-alueittainen tarkastelu Pohjois-Savon maakuntakaavassa perustuu vuonna 2009 valmistuneisiin Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmiin sekä vuonna 2010 valmistuneeseen Pohjois-Savon vesienhoi-

don toimenpideohjelmaan ja näihin liittyvään valmisteluaineistoon. Natura 2000 -ohjelmaan sisältyvien vesistöjen valuma-alueiden osalta on lisäksi suoritettu luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin tarkoittama arviointi Natura-vaikutusten arviointitarpeesta. Valuma-aluekohtaisten tarkastelujen perusteella turvetuotantoon soveltuvia alueita on poistettu kaavasta tai niiden pinta-alaa on supistettu kaavoitusprosessin kuluessa. Ottaen huomioon kuormituksen valuma-alueittainen jakautuminen maakunnassa, kyseisten valuma-alueiden erityiset vesienhoidolliset tai luonnonsuojelulliset tavoitteet, nykyinen turvetuotanto ja maakuntakaavassa turvetuotantoon soveltuviksi alueiksi osoitetut uudet suot on maakuntakaavassa annettu eräille 1. tai 2. jakovaiheen valuma-alueille vesien suojelua koskevia suunnittelumääräyksiä. Pääosa Suomenjoen kaupungista kuuluu veden laadultaan pääosin erinomaiseen tai hyvään Rautalammin reitin 1. jakovaiheen valuma-alueeseen, jota koskevan suunnittelumääräyksen mukaan valuma-alueella on kiinnitettävä huomiota turvetuotannon järjestämiseen siten, ettei toiminnan aiheuttaman kuormituksen yhteisvaikutus aiheuta veden laadun heikkenemistä. Valituksen kohteena olevat EO1 -alueet Lyytilänmäensuon EO1 -osa-alueita lukuun ottamatta sijaitsevat kyseisellä valuma-alueella.

Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n 3 momentin mukainen yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavassa ei siten ole tarpeellista eikä mahdollistakaan selvittää yksityiskohtaisesti turvetuotannosta aiheutuvia vesistövaikutuksia, joiden laajuus ja määrä riippuvat suurelta osin aluekohtaisista tuotantojärjestelyistä. Ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristölupamenettelyssä selvitetään yksityiskohtaisemmin muun muassa turvetuotannon vesistövaikutukset, arvioidaan ympäristölupahakemuksen mukaisen turvetuotannon vesiensuojelulliset edellytykset alueella sekä asetetaan vesistövaikutuksia mahdollisesti koskevia rajoituksia. Ottaen lisäksi huomioon edellä kuvattu Rautalammin reitin 1. jakovaiheen valuma-alueita koskeva suunnittelumääräys ja maakuntakaavan tarkoitus ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Savon maakuntakaavan turvetuotantoalueet perustuvat niiden vesistövaikutusten osalta maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin ja että niiden vaikutuksia on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edellyttämällä tavalla riittävässä määrin tarkasteltu myös valuma-alueittain.

Turvetuotantoalueiden vaikutukset ympäröivään maankäyttöön

Valituksen kohteena olevien Villasensuon, Jauhoporonsuon, Itäsuon ja Lyytilänmäen EO1 -osa-alueiden läheisyydessä on pysyvää tai loma-asutusta, johon mahdollisella turvetuotannolla olisi valituksen mukaan haitallisia vaikutuksia. Ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n 3 momentin mukainen yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella. Maakuntakaavassa ei siten ole tarpeellista eikä mahdollistakaan selvittää yksityiskohtaisesti kaikkia turvetuotannosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia, joiden laajuus ja määrä riippuvat suurelta osin aluekohtaisista tuotantojärjestelyistä. Maakuntakaavalla ei ratkaista suon mahdollista käyttöön ottoa turvetuotantoon, vaan tämä tapahtuu ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristölupamenettelyssä. Tässä yhteydessä selvitetään yksityiskohtaisemmin muun muassa turvetuotannon ympäristövaikutukset mukaan lukien muun muassa melu- ja pölyvaikutukset ympäröivään asutukseen, arvioidaan ympäristölupahakemuksen mukaisen turvetuotannon ympäristönsuojelulliset edellytykset alueella sekä asetetaan ympäristövaikutuksia mahdollisesti koskevia rajoituksia. Maakuntakaava ja yleiskaava otetaan huomioon ympäristölupamenettelyyn

kuuluvassa sijoituspaikkaharkinnassa ympäristönsuojelulain (86/2000) 6 §:n mukaisella tavalla.

Valituksen kohteena oleva Kutronlammensuon EO1 -osa-alue, joka turvetuotantoon soveltuvien alueiden maastokatselmuksessa esiintyy nimellä Huikonniemensuo, ulottuu Aluslammen länsirantaan. Kyseiseltä kohdaltaan noin 300 metrin levyisen lammen itärannalle on maakuntakaavassa osoitettu kohdemerkinnällä sl 566 Kokkokallion luonnonsuojelualue, joka maakuntakaavaselostukseen liitetyn kohdeluettelon mukaan on rauhoitettu vuonna 2006 ja käsittää pääosin lehtomaista ja tuoretta kangasmetsää. Vesien virtaussuunta on lammesta Kutronlammensuon suuntaan. Ottaen huomioon turvetuotantoalueen ja luonnonsuojelualueen keskinäinen sijainti muun muassa vesitalouden kannalta sekä suojelualueen luontoarvot ympäristöministeriö katsoo, ettei Kutronlammensuon mahdollisella turvetuotannolla ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia Kokkokallion alueen luonnonsuojelualueeseen.

Johtopäätös

Edellä todettu huomioon ottaen ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Savon maakuntakaava on Suonenjoen kaupungin alueella sijaitsevien turvetuotantoon soveltuvien alueiden osalta laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämällä tavalla. Maakuntakaava on myös maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisten, muun muassa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, alueiden käytön ekologista kestävyyttä, vesi- ja maa-ainesvarojen kestävää käyttöä, virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyttä sekä näiden seikkojen selvittämistä ja huomioon ottamista koskevien sisältövaatimusten mukainen eikä kaavaratkaisu ole tältä osin muutoinkaan lainvastainen.

Siltä osin, kuin valituksessa vaaditaan, ettei vahvistamispäätöstä määrättäisi tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman, ympäristöministeriö viittaa kohdassa Maakuntakaavan voimaantulo lausuttuun.

Henkilö A asiakumppaneineen (3)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Valittajat vaativat, että maakuntakaavasta on poistettava Suonenjoella sijaitsevan Itäsuon (E01 31.713) turvetuotantoon soveltuvan alueen osa-aluemerkintä turvetuotannon haitallisten vesistö- ja muiden ympäristövaikutusten samoin kuin Kutujoen Natura-alueen luontoarvoja vaarantavan vaikutuksen vuoksi. Valittajat vaativat myös ettei vahvistamispäätöstä määrättäisi tulemaan voimaan ennen kuin asia on saanut lainvoiman.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen yhdyskuntarakenteeseen, alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN, vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön, maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 5 momentin mukaan edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n 1 momentin mukaan kaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatettava, mitä luonnonsuojelulain 10 luvussa säädetään. Lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukaan jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on, jollei hankkeeseen ole sovellettava ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä, asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Johtopäätökset

Siltä osin kuin valitus koskee Itäsuon mahdollisen turvetuotannon haitallisia vesistö- ja muita ympäristövaikutuksia, ympäristöministeriö viittaa Suonenjoen kaupungin valituksen (2) johdosta lausumaansa. Valituksessa yksilöidyt Itäsuon mahdollisen turvetuotannon ympäristövaikutukset ja turvetuotannon edellytykset selvitetään yksityiskohtaisesti ympäristönsuojelulain edellyttämän ympäristölupamenettelyn yhteydessä. Ympäristöministeriö katsoo myös, ettei Itäsuon EO1 -osa-alue ole valituksessa väite-

tyllä tavalla ristiriidassa vesienhoidosta ja merenhoidosta annetun lain (1299/2004) 21 §:n mukaisiin tavoitteisiin nähden, kun otetaan huomioon Itäsuon EO1 -osa-alueella koskeva Rautalammin reitin 1. jakovaiheen valuma-alueelle annettu suunnittelumääräys.

Siltä osin kuin valituksessa todetaan Itäsuon turvetuotannon vaarantavan Kutujoen Natura-alueen luontoarvoja, ympäristöministeriö toteaa, että Kutujoki on 16 hehtaarin kokoinen ja noin 3,5 kilometrin pituinen Kutujoen jokiuomaa noudatteleva luontodirektiivin mukainen Natura-alue, jonka luontodirektiivin mukaisia luontotyyppisiä ovat Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, vaihettumissuot ja rantasuot sekä boreaaliset lehdot. Itäsuon mahdollisen turvetuotantoalueen luoteispäästä Mustalammen, Viiperonjärven, Pesäjärven, Höyhkään, Viipperonjoen ja Iso Savijärven kautta Kutujoen Natura-alueelle kulkevan vesireitin pituus on karttatarkasteluun perustuvan arvion mukaan noin kymmenen kilometriä. Itäsuon kaakkoispäästä Heinälammien, Suurijärven, Maijoon, Jouhtenisen, Vuorisen, Haapajärven, Savijoen ja Iso Savijärven kautta Kutujoen Natura-alueelle kulkevan vesireitin pituus on vastaavasti yli 20 kilometriä.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen Pohjois-Savon maakuntakaavasta ympäristöministeriölle antaman lausunnon mukaan kaavaa varten tehty Natura-tarvearviointi on riittävä kun otetaan huomioon maakuntakaavan suurpiirteisyys ja kartoissa käytetty mittakaava. Kyseiseen Natura-tarvearviointiin liittyy aluekohtainen taulukkomuotoinen tarkastelu kaavan vaikutuksista Pohjois-Savon Natura-alueisiin. Siinä ei Itäsuon mahdollista turvetuotantoa mainita sellaisena Kutujoen Natura-alueen läheisyydessä olevana kaavan osoittamana toimintana, jonka vaikutukset saattaisivat heikentää Natura-alueen luonnonarvoja. Edellä sanottu huomioon ottaen on katsottava, ettei maakuntakaavan toteuttaminen Itäsuon osalta todennäköisesti merkittävästi heikennä Kutujoen Natura-alueen luonnonarvoja luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamalla tavalla.

Siltä osin, kuin valituksessa vaaditaan, ettei vahvistamispäätöstä määrättäisi tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman, ympäristöministeriö viittaa kohdassa Maakuntakaavan voimaantulo lausuttuun.

Henkilö B asiakumppaneineen (4)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Maakuntakaavan valmistelussa tapahtunut menettelyvirhe luottamusmiehen esteellisyyden johdosta

Valittajat vaativat maantietä 453 koskevan maakuntakaavavarauksen jättämistä vahvistamatta muun muassa sillä perusteella, että kansanedustaja Kari Rajamäki olisi ollut Varkauden kaupunginvaltuuston ja Pohjois-Savon maakuntavaltuuston jäsenenä sekä kansanedustajana esteellinen osallistuessaan Pohjois-Savon maakuntakaavan käsittelyyn.

Kuntalain (365/1995) 52 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain (434/2003) 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Milloin valtuutettu

ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään. Kuntalain 86 §:n 1 momentin mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta säädetään muun muassa 52 §:ssä.

Kansanedustaja Kari Rajamäki on ollut Varkauden kaupunginvaltuuston jäsen vuosina 1973–2004 ja vuodesta 2009 lähtien sekä toiminut Varkauden kaupunginvaltuuston puheenjohtajana vuosina 1985–2003. Varkauden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt valituksen kohteena olevan maantien 453 uuden linjauksen sisältävän Mula-Ruokojärvi osayleiskaavan 10.12.2007. Kari Rajamäki ei tuolloin ole ollut Varkauden kaupunginvaltuuston jäsen eikä ole toiminut luottamushenkilönä muissakaan Varkauden kaupungin toimielimissä. Pohjois-Savon maakuntavaltuusto hyväksyi Pohjois-Savon maakuntakaavan 8.11.2010, jolloin Kari Rajamäki on toiminut maakuntavaltuuston puheenjohtajana.

Ympäristöministeriö toteaa, ettei valituksessa ole esitetty sellaista selvitystä, jonka perusteella Pohjois-Savon maakuntakaavassa osoitettua maantien 453 linjausta voitaisiin pitää sellaisena kuntalain 52 §:n 1 momentin tarkoittamana asiana, jonka käsittelyssä osana Pohjois-Savon maakuntakaavaa Kari Rajamäki Pohjois-Savon maakuntavaltuustossa olisi ollut esteellinen.

Maantietä 453 koskevat selvitykset

Valittajat vaativat, että maantien 453 varaus Pohjois-Savon maakuntakaavassa tulee jättää vahvistamatta sillä perusteella, että varaus perustuu virheellisiin tietoihin tai riittämättömiin selvityksiin muun muassa alueen kiinteistöille aiheutuvan haitan ja ympäristövaikutusten osalta ja, että varauksen suunnittelussa ympäristönäkökohtia ei ole otettu riittävästi huomioon.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamiseksi on tarpeen. Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota muun muassa ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen järjestelyihin ja luonnonarvojen vaalimiseen. Pykälän 5 momentin mukaan mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja leväh-

dyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Näihin eläinlajeihin kuuluu muun muassa liito-orava.

Maantien 453 parantamisesta Varkaudessa välillä Niittypurontie-Käpykankaantie on laadittu tarveselvitys vuonna 1999 ja tiesuunnitelma, joka on lähetetty Liikennevirastoon hyväksyttäväksi vuonna 2010. Tiesuunnitelma on Varkauden kaupungin 10.12.2007 hyväksymän Mula-Ruokojärvi -osayleiskaavan mukainen. Kuopion hallinto-oikeus on hylännyt osayleiskaavan hyväksymistä koskevat valitukset 26.1.2009 tekemällään päätöksellä. Osayleiskaava on saanut lainvoiman 11.5.2010 korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä kaavaa koskevat valitukset.

Maantien 453 linjaus Pohjois-Savon maakuntakaavassa perustuu Mula-Ruokojärvi-osayleiskaavan ja tiesuunnitelman yhteydessä laadittuihin selvityksiin. Kuopion hallinto-oikeus on edellä mainitussa päätöksessään katsonut, että tielinjaus perustuu asianmukaiseen sekä riittävään, kaavan ohjaustarpeen ja tarkkuuden edellyttämään selvitystyöhön. Hallinto-oikeus on myös katsonut, että kysymys on tavanomaisesta tieverkon kehittämisestä, jonka ei voida katsoa aiheuttavan valittajille kohtuutonta haittaa.

Ratkaisussaan korkein hallinto-oikeus on katsonut Mula-Ruokojärven kaava-alueen luontoarvojen, kuten liito-oravan esiintymisen alueella, tulleen riittävästi selvitettyiksi ja hylännyt tällä ja muun muassa yleiskaavan yleispiirteisyyteen liittyvällä perusteella osayleiskaavaa koskevan valituksen. Muilta osin korkein hallinto-oikeus on viitannut Kuopion hallinto-oikeuden päätöksen perusteluihin.

Kun otetaan huomioon edellä selostetut Kuopion hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätösten perustelut, on Pohjois-Savon maakuntakaavan maantien 453 linjauksen osalta katsottava perustuvan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin. Samoin perustein on myös katsottava, että maakuntakaavassa on riittävässä määrin kiinnitetty huomiota maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla luonnonarvojen vaalimiseen.

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n 3 momentin ja 25 §:n 4 momentin mukainen yleispiirteinen suunnitelma, jossa ei ratkaista kaavassa osoitettua alueiden käyttöä kiinteistökohtaisesti. Tällä ja Kuopion hallinto-oikeuden päätöksestä ilmenevin perustein ympäristöministeriö toteaa myös, ettei maakuntakaavan maantietä 453 koskevaa ratkaisua ole ollut tarvetta selvittää kiinteistökohtaisesti eikä siitä muutoinkaan ole katsottava aiheutuvan maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 4 momentin tarkoittamaa kohtuutonta haittaa.

Henkilö C asiakumppaneineen (5)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Valittajat vaativat, että ympäristöministeriö osoittaa Rautalammin kunnassa sijaitsevan ja Rautalammin kunnan omistaman Saukolamminkankaiden alueen Pohjois-Savon maakuntakaavassa virkistysalueeksi, luonnonsuojelualueeksi tai niiden yhdis-

telmäksi. Lisäksi valittajat vaativat, että Metelinvuori sisällytetään kokonaisuudessaan Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY-alueeseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 3 momentin mukaan asianomaisen ministeriön on jätettävä kaava kokonaan tai osittain vahvistamatta, jollei kaava täytä sille 28 §:ssä asetettuja sisältövaatimuksia tai jos päätös muutoin on lain vastainen. Muussa tapauksessa päätös on vahvistettava. Maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 6 momentin mukaan maakuntakaavaan voidaan vahvistettaessa tehdä oikaisunluonteisia korjauksia ja maakunnan liiton suostumuksella vähäisiä muutoksia. Edellä todetut säännökset huomioon ottaen ei valituksessa vaaditun Saukkolamminkankaiden alueen kokonaan uusien suojelu- tai virkistysalueiden lisääminen maakuntakaavaan ole ympäristöministeriön toimivallassa.

Ottaen huomioon Pohjois-Savon maakuntakaavaan sisältyvien, muun muassa suojelu- ja virkistysalueita sekä erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta tai erityisiä luonnonarvoja sisältäviä maa- ja metsätalousalueita koskevien aluevarausten määrä ja sijainti sekä kaavan muu sisältö, ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaavaa laadittaessa on maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n edellyttämällä tavalla kiinnitetty riittävässä määrin huomiota muun muassa maiseman ja luonnonarvojen vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen. Ympäristöministeriön toimivallassa ei ole sen arviointi, olisiko kyseisen MY1 -alueen laajempi rajaus valituksessa esitetyllä tavalla ollut maakuntakaavaa koskevien sisältövaatimusten kannalta tarkoituksenmukaisempi.

Siltä osin, kuin valituksessa viitataan kyseisen MY1 -aluevarauksen ulkopuolelle rajatun Metelinvuoren mahdolliseen kiviainesten ottoon, ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavassa ei tälle alueelle kohdistu kaavamerkintöjä eikä -määräyksiä. Mahdollinen kiviainesten otto ratkaistaan maa-aineslain mukaisessa menettelyssä, jossa yhteydessä arvioidaan muun muassa kiviainesten oton maisemalliset vaikutukset.

Yhdistys D (6)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Yhdistys vaatii, että maakuntakaava jätetään vahvistamatta Haarasuon EO1-alueen osalta ja että Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY -alueeseen sisällytettäisiin kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen siitä pois jätetty alue.

Siltä osin kuin yhdistyksen valituksessa vaaditaan Olkivuoren-Ahvenlamminvuoren MY1 -alueen laajentamista käsittämään myös Metelinvuoren alueen ympäristöministeriö viittaa henkilön C ja asiakumppaneiden valituksesta (5) lausuttuun.

Valituksen johdosta ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että kyseessä on ollut maakuntakaavaehdotusvaiheen jälkeen tehty aluevarauksen vähäinen rajauksen tarkistus, joten kaavaa ei tämän johdosta ole ollut tarpeen asettaa maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaisesti uudelleen nähtäville.

Sonkajärven Haarasuota koskevan valituksen osalta ympäristöministeriö toteaa, että valtioneuvoston 13.11.2008 hyväksymien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden

mukaan maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja.

Pohjois-Savon turvetuotantoon soveltuvien soiden maastokatselmukseen (2007) liittyvän ilmakuva- ja karttatarkastelun perusteella Haarasuon 164 hehtaarin kokonaispinta-alasta 17 hehtaaria eli noin 10 % on luokiteltu ojittamattomaksi. Maastokatselmuksen mukaan Haarasuo on maisemallisesti vaikuttava, mutta luonnonarvoiltaan ilmeisen vähäinen avosuo. Ottaen huomioon suon ojittamattoman alueen vähäinen osuus koko suoalasta ja maastokatselmuksen yhteydessä todettujen luontoarvojen vähäisyys ympäristöministeriö katsoo, että Sonkajärven Haarasuota voidaan pitää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamana jo ojitettuna ja luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneena suona. Siten ei ole olemassa suon luontoarvoihin liittyviä perusteita jättää kyseistä turvetuotantoon soveltuvaa aluetta vahvistamatta.

Vahvistamatta jätetyt aluevaraukset ja kaavamääräykset

Kuopion keskustatoimintojen alue (C)

Maakuntakaavan sisältö

Pohjois-Savon maakuntakaavassa keskustatoimintojen alueita (C) on osoitettu Kuopioon, Iisalmelle ja Varkauteen. Merkinnän kuvauksen mukaan merkinnällä on osoitettu näiden kaupunkien keskustojen ydinalueet, joille sijoittuu keskustahakuisia erikoiskaupan ja hallinnon palveluita, vähittäiskaupan suuryksiköitä ja asumista. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa seudullisesti merkittäviä yli 5 000 k-m²:n vähittäiskaupan suuryksikköjä ja tilaa vaativaa kauppaa. Merkintää koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen käytön suunnittelussa tulee luoda edellytykset korkeatasoisen ja vetovoimaisen keskusta-alueen kehittämiseksi ja monipuolisen erikoiskaupan palveluiden sijoittumiselle sekä erityisesti Kuopion keskustassa kansainvälisten, yli- ja maakunnallisten ja maakunnallisten toimintojen sijoittumiselle. Suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen kaupunkikuvaan, kulttuuriympäristön arvoihin, saavutettavuuteen sekä alueen liittymiseen muuhun kaupunkirakenteeseen.

Voimassa olevaan Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavaan verrattuna Kuopion keskustatoimintojen aluetta on Pohjois-Savon maakuntakaavassa laajennettu pinta-alaltaan noin kaksinkertaiseksi niin, että se länsisuunnassa käsittää Niiralan sekä valtatie 5 länsipuolella sijaitsevan Savilahden alueet. Niiralan aluetta koskee myös MA-1/v- osa-aluemerkintä, jolla osoitetaan kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti tärkeitä alueita. Merkintään liitetyn suunnittelumääräyksen mukaan alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon rakennetun ympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia. Valtakunnallisesti merkittävien alueiden suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja museoviranomaisilta. Maakuntakaavaselostuksen mukaan keskusta-alueen laajennuksella halutaan korostaa Kuopion asemaa valtakunnan ja maakunnan keskus- ja palveluverkossa. Laajennettu keskusta-alue muodostuu monipuolisista asumis-, palvelu-, koulutus- ja elinkeinokeskittymistä. Keskusta-aluetta tulee leikin tarkastella eritasoisten vyöhykkeiden pohjalta.

Niiralan aluetta on maakuntakaavaselostuksessa kuvattu seuraavasti: Niiralan alue on ruutukaavakeskustaan tukeutuva asuinalue. Pientalovaltaisuus ei sulje sitä pois keskustatoimintojen alueesta. Se päinvastoin ominaispiirteidensä vuoksi monipuolistaa keskustatoimintojen alueen asuinalueiden kirjoa. Alueen säilyminen pientalovaltaisena alueena on turvattu maakuntakaavassa osoittamalla alue valtakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä.

Savilahden osalta maakuntakaavaselostuksessa todetaan, että se liittyy nyt ja tulevaisuudessa vahvana työ-, koulutus-, palvelu- ja asuinalueena keskustaan. Alueen työpaikkojen määrä on nykyisin noin 9 000 ja jatkossa se tulee kasvamaan. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristöministeriölle antamaa lausuntoa koskevassa vastineessaan Pohjois-Savon liitto toteaa, että alueelle on mahdollista sijoittaa noin 3 000 uutta työpaikkaa. Maakuntakaavaselostuksen mukaan Savilahden aluetta ja sen ympäristöä kehitetään myös asumisen ympäristönä. Asuminen tukeutuu alueelle kehittyvään palvelurakenteeseen ja keskustapalveluihin. Kaupungin tavoitteena on saada alueelle noin 4 000 uutta asukasta. Kehityksen myötä toiminnallinen yhteys Savilahden ja muun ruutukaavakeskustan välillä tulee näin korostumaan entistä vahvemmin. Aluetta on maakuntakaavaselostuksen mukaan tarkoitus kehittää niin rakenteeltaan, toiminnoiltaan kuin kaupunkiympäristöltään jalankulkukaupunkina, josta on jo nyt hyvät kevyt- ja joukkoliikenneyhteydet ruutukaavakeskustaan. Kevyen liikenteen yhteyksiä ruutukaavakeskustan ja Savilahden välillä tullaan jatkossa kehittämään mm. vähentämällä moottoritien estevaikutusta. Lisäksi maakuntakaavaselostuksessa kuvataan lyhyesti Kuopion liikenneverkon ja erityisesti keskustakehän ja sen kehittämisen tarjoamia mahdollisuuksia keskustatoimintojen laajentumiselle Savilahden alueelle. Maakuntakaava-asiakirjoihin ei liity muuta selvitystä Kuopion keskustatoimintojen alueen laajentamisesta.

Voimassa olevassa Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavassa Niiralan alue on osoitettu taajamatoimintojen (A) alueena ja Savilahden alue pääosin taajamatoimintojen sekä työpaikka-alueina (TP). Savilahden alueelle on lisäksi osoitettu km -kohdemerkintä, jota koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueelle saa sijoittaa yli 5 000 kerrosneliömetrin vähittäiskaupan suuryksikön/suuryksikköjä. Voimassa olevassa Kuopion keskustan yleiskaavassa Niiralan alue on osoitettu pääosin pientalovaltaisena asuntoalueena - täydennysrakentamista, jolla ympäristö säilytetään (AP-1/s) ja lopuilta osin pääosin virkistysalueena (V). Savilahden alueelle kaavassa on osoitettu muun muassa pientalo- ja kerrostalovaltaisia asuntoalueita, yksityisten ja julkisten palvelujen ja hallinnon alueita, ympäristöhäiriötä aiheuttamattoman teollisuuden alueita sekä virkistysalueita.

Maankäyttö- ja rakennuslain säännökset ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeel-

lisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset: 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön; 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon; 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin; 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen; 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Saman pykälän 3 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua koskevien yleistavoitteiden mukaan kaupunkiseutuja kehitetään tasapainoisina kokonaisuuksina siten, että tukeudutaan olemassa oleviin keskuksiin. Keskuksia ja erityisesti niiden keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua koskevien erityistavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Erityisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevien erityistavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat. Näillä alueilla alueidenkäytön on sovellettava niiden historialliseen kehitykseen. Valtioneuvoston 22.12.2009 tekemän päätöksen mukaan edellä tarkoitettuna rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevana inventointina käytetään Museoviraston laatimaa inventointia Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009).

Maankäyttö- ja rakennuslain 59 §:n 3 momentin mukaan vähittäiskaupan suuryksikköä ei saa sijoittaa maakunta- tai yleiskaavan keskustatoiminnoille tarkoitettua alueen ulkopuolelle, ellei alue ole asemakaavassa erityisesti osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Johtopäätökset

Kun otetaan huomioon Kuopion keskustatoimintojen aluevarauksen laajentumisalueen suuruus voimassa olevaan Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavaan verrattuna sekä laajentumisalueen nykyinen ja Kuopion yleiskaavassa osoitettu maankäyttö, ympä-

ristöministeriö toteaa, että kysymys on Kuopion kaupunkiseudun yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävästä maankäytön muutoksesta, jonka perusteet ja vaikutukset on arvioitava maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Niiralan alueella valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi tunnistetun pientalovaltaisen asuntoalueen päämaankäyttömuoto muuttuisi maakuntakaavatasolla taajamatoimintojen alueesta keskustatoimintojen alueeksi. Ottaen huomioon kyseisen alueen laajuus sekä maakuntakaavan mittakaava ja siinä muilta osin sovellettu esitystarkkuus, ympäristöministeriö katsoo, ettei Niiralan alueen sisällyttämistä osaksi Kuopion ydinkeskustan keskustatoimintojen aluetta voida pitää alueen yleispiirteisestä rajauksesta johtuvana asiana. Keskustatoimintojen aluevarauksen lainmukaisuutta on siten myös Niiralan osalta arvioitava erikseen kyseisen alueen päämaankäyttömuotona. Tämän mukaisesti se, että keskustatoimintojen alueelle voi merkinnän kuvauksen mukaan sijoittua myös asumista, ei poista tarvetta arvioida Niiralan soveltuvuutta myös muille keskustatoiminnoille.

Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavaa varten tehtyyn kulttuuriympäristöselvitykseen sisältyvän kohdekuvauksen mukaan Niiralan kaupunginosa on laajuutensa ja säilyneen yhtenäisen ilmeensä takia merkittävin jälleenrakennuskauden puutaloalue Kuopiossa. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen RKY kohdekuvauksessa Niiralan tyyppitaloaluetta kuvataan laajana ja tyyppillisenä jälleenrakennuskauden pientaloalueena, jonka rakentamisaikainen rakenne on pääosiltaan säilynyt.

Kun otetaan huomioon ne perusteet, joilla Niiralan pientaloalue on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja keskustatoimintojen alueelle ominainen maankäyttö ja rakentamistehokkuus, on ilmeistä, että muiden kuin asumiseen liittyvien keskustatoimintojen sijoittaminen Niiralan alueelle saattaa merkittävästi vaarantaa alueen valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilymisen. Maakuntakaava-asiakirjoihin ei sisälly selvitystä, jossa olisi osoitettu Niiralan kulttuuriperintöarvojen ja keskustatoimintojen yhteensovittamismahdollisuudet alueen kulttuuriarvojen säilymisen varmistavalla tavalla. Ympäristöministeriö katsoo, ettei Niiralan aluetta koskeva keskustatoimintojen aluevaraus perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin.

Savilahden alueen rajaaminen osaksi Kuopion keskustatoimintojen aluetta merkitsee nykyisen, pääosin ruutukaavakeskustan käsittävän ja noin yhden kilometrin läpimitaisen ydinkeskustan laajentumista läpimitaltaan noin neljän kilometrin kokoiseksi alueeksi, jonka valtatie 5 ja päärata sekä edellä puheena ollut Niiralan pientaloalue jakavat kahdeksi erilliseksi alueeksi. Savilahden kehittäminen keskustatoimintojen alueena merkitsisi huomattavaa muutosta alueen nykyiseen sekä voimassa olevien yleis- ja asemakaavojen mukaiseen maankäyttöön ja rakentamistehokkuuteen. Keskustatoimintojen alueen merkintä mahdollistaisi myös maankäyttö- ja rakennuslain 59 §:n 3 momentin mukaisesti vähittäiskaupan suuryksiköiden rajoittamattoman sijoittamisen Savilahden alueelle. Valtatien 5 ja pääradan estevaikutuksesta johtuen Savilahden ja nykyisen ruutukaavakeskustan väliset, olemassa olevat jalankulku- ja kevyen liikenteen yhteydet ovat puutteelliset.

Keskustatoimintojen alueen C-aluevarausmerkintä on ympäristöministeriön Maakuntakaavamerkinnät ja -määräykset -oppaan (Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000, opas

10) mukaisesti tarkoitettu osoittamaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueita niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoineen. Alueelle sijoittuu yleensä myös asumista. Vaikka merkinnän kuvaus sellaisenaan on väljä, keskustatoimintojen aluetta on merkinnän yleisesti omaksuttujen käyttöperiaatteiden mukaisesti pidettävä ympäröivästä taajamatoimintojen alueesta selvästi erottuvana tehokkaan rakentamisen ja monipuolisten palvelujen alueena, jonka sisällä eri toimintojen väliset yhteydet voivat perustua ensisijaisesti jalankulkuun. Pohjois-Savon maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan Kuopion laajennettu keskustatoimintojen alue jakautuu eritasoisiin jalankulku- ja joukkoliikennekaupungin vyöhykkeisiin sekä varsinaiseen kaupalliseen ydinkeskustaan. Ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Savon maakuntakaavan Kuopion keskustatoimintojen alueen laajennus perustuu virheelliseen tulkintaan 31.3.2000 annetun kaavamerkintäasetuksen mukaisen keskustatoimintojen alueen (C) käyttötarkoituksesta.

Maakuntakaava-asiakirjoihin ei sisälly edellä kuvattuja maakuntakaavaselostuksessa esitettyjä perusteluita lukuun ottamatta muuta selvitysaineistoa, jonka perusteella olisi mahdollista arvioida Savilahden kehittämistä keskustatoimintojen alueena, sen vaikutuksia olemassa olevan ydinkeskustan kaupallisiin ja muihin palveluihin ja niiden saavutettavuuteen taikka laajennetun keskusta-alueen eheyttämiseksi tarvittavien liikenteellisten järjestelyjen kestävyyttä. Tällä perusteella ympäristöministeriö katsoo, ettei Pohjois-Savon maakuntakaava Savilahden alueen keskustatoimintojen alueen C-aluevarausmerkinnän osalta perustu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n tarkoittamiin riittäviin selvityksiin.

Edellä mainituin perustein ympäristöministeriö jättää vahvistamatta C-aluevarausmerkinnällä osoitetun Kuopion keskustatoimintojen alueen niiltä osin, kuin sitä on laajennettu voimassa olevassa Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavassa osoitetusta vastaavasta keskustatoimintojen alueesta. Vahvistamatta jätetyllä alueella jäävät voimaan Kuopion kaupunkiseudun maakuntakaavan merkinnät.

Leppävirran Paukarlahden maakunnallisesti tärkeän maisema-alueen osa-aluemerkintä MA1

Pohjois-Savon maakuntakaavaan sisältyy Leppävirran Paukarlahden alueelle sijoittuva MA1-osa-alue. Merkinnällä osoitetaan maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeitä alueita. Voimassa olevassa Leppävirran kunnan pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavassa kyseinen alue on osoitettu rajaukseltaan suppeampana MA-v-osa-aluemerkinnällä, jolla on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta valtakunnallisesti tärkeitä alueita. Pohjois-Savon maakuntakaavaa varten laaditussa Pohjois-Savon arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnissa Paukarlahden maisema-alueen arvoluokka on valtakunnallinen. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä maisema-alueita koskevat suunnittelumääräykset ovat samansisältöisiä lukuun ottamatta sitä, että valtakunnallisesti tärkeiden maisema-alueiden suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja museoviranomaiselta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevien

erityistavoitteiden mukaan viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisena maisema-alueita koskevana inventointina tarkoitetaan ympäristöministeriön ympäristönsuojeluosaston mietintöä 66/1992 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Leppävirran Paukarlahti sisältyy tähän inventointiin ja sen rajaus siinä vastaa Leppävirran kunnan pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavassa olevaa MA-v -osa-alueajasta.

Edellä todetuista perusteista ympäristöministeriö jättää Paukarlahden MA1-osa-alueajasta vahvistamatta siltä osin, kuin se on päällekkäinen voimassa olevan Leppävirran kunnan pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavan MA-v -osa-alueajasta kanssa. Vahvistamatta jätetyillä alueilla jää voimaan kyseinen MA-v -osa-alueajasta.

Valtatie 9 runkotieluokitus

Pohjois-Savon maakuntakaavassa valtatie 9 on osoitettu runkotieluokkaisena valtatiellä.

Maantielain (503/2005) 4 §:n mukaan liikenne- ja viestintäministeriö määrää, miltä osin valta- ja kantatiet ovat valtakunnallisesti merkittäviä runkoteitä. Runkotiet yhdistävät maakunnalliset keskuspaikat pääkaupunkiseutuun, rajanylityspaikoille ja toisiin maakuntakeskuksiin. Runkotiet palvelevat ensisijaisesti pitkämatkaista liikennettä ja niille on tarpeen asettaa niiden liikenteenvälitystehtävän johdosta korkeat laatuvaatimukset sujuvan liikenteen turvallisiksi hoitamiseksi. Tämä edellyttää muun muassa liittymien määrän rajoittamista. Runkotieksi määrittämisellä tulee siis olemaan erityisen merkitys kyseisiä teitä ympäröivän maankäytön suunnitteluun.

Liikenne- ja viestintäministeriön valtakunnallisesti merkittävien liikenneverkkojen runkoverkkojen määrittämisestä käsitelleen työryhmän mietinnössä 26.9.2006 (LVM 43/2006) on perusteltu valtatie 9 (Turku-Kuopio) osuuden Jyväskylä-Kuopio jättämisestä runkoverkkoa koskevan esityksen ulkopuolelle sillä, että tiejaksolla ei ilmene merkittävää liikennekysyntää, eivätkä tiejaksolla tarvittavat liikenneturvallisuuksia parantavat toimet edellytä valtatiestä korkeampaa asemaa. Valtatie 17, nykyisin valtatie 9 Kuopio-Joensuu-osuuden jättämisestä esityksen ulkopuolelle perustellaan myös vähäisellä liikennemäärällä sekä sillä, että tien määrittely runkotieksi ei ole perusteltua valtakunnallisen aluerakenteen eikä tien merkittävään kehittämistarpeeseen varautumisen kannalta. Vahvistetussa Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa valtatie 9 ei ole merkitty runkotieksi. Ympäristöministeriö katsoo, että maakuntakaavassa ei ole esitetty riittäviä perusteita valtatie 9 merkitsemiseksi runkotieksi ja jättää kyseisten tieosuuksien merkitsemisen runkotieksi vahvistamatta.

Oikaisunluonteinen korjaus

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varhain osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa.

Pohjois-Savon maakuntakaavassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukaisen rakentamisrajoituksen voimassa olo on todettu kunkin, edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettua aluetta vastaavan aluevaraus-, viiva- ja kohdemerkinnän osalta erikseen lukuun ottamatta rakennussuojelualue (SR)- tai rakennussuojelukohde (sr) -merkintöjä. Maakuntakaavaan ei kuitenkaan sisälly edellä mainitun lainkohdan tarkoittamaa erityistä määräystä, jolla rakentamisrajoituksen aluetta olisi laajennettu tai supistettu. On siten tulkittava, että maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukaisen rakentamisrajoituksen on tarkoitettu koskevan myös rakennussuojelualueita ja -kohteita.

Edellä kuvatuin perustein ympäristöministeriö lisää oikaisunluonteisena korjauksena Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset -niteen sivulle 17 kohtaan Rakennussuojelualue tai -kohde seuraavan virkkeen: "Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus."¹

Korjauskehotus

Ympäristöministeriö kehottaa Pohjois-Savon liittoa tekemään maakuntakaavamerkinnot ja -määräysten yhdenmukaisuuden kannalta tarvittavat merkintätekniset muutokset Leppävirran kunnan pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavassa voimaan jääneen Paukarlahden MA-v -merkinnän osalta sekä tarkistamaan kaavaselostuksen kohdeluetteloa tätä päätöstä vastaavalla tavalla.

Maakuntakaavan vahvistaminen

Ympäristöministeriö katsoo, että Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 ja muutokset Kuopion kaupunkiseudun ja Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavaan muilta kuin edellä vahvistamatta jätetyiltä osin täyttävät niille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset. Koska maakuntakaavan vahvistamiselle muilta osin ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 3 momentista johtuvaa estettä, ympäristöministeriö vahvistaa maakuntakaavan. Samalla ympäristöministeriö kumoaa Koillis-Savon seutukaavan, Sisä-Savon seutukaavan, Varkauden seudun seutukaavan, Etelä-Savon seutukaavan entisen Kangaslammen kunnan osalta, Varkauden seudun pohjoisosan seutukaavan muutoksen ja Ylä-Savon seudun maakuntakaavan.

Maakuntakaavan voimaantulo

Maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n 1 momentin nojalla ympäristöministeriö voi kaavan vahvistamispäätöksessä määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Pohjois-Savon maakunnassa on voimassa viisi eri seutukaavaa ja kolme maakuntakaavaa, jotka on vahvistettu vuosien 1995 ja 2008 välisenä aikana. Maakunnan tavoitellun kehityksen ja yksityiskohtaisempaa kaavoitusta ohjaavalla maakunnallisella kaavalla edellytettävän selkeyden vuoksi on tärkeää, että ajantasainen maakuntakaava ohjaa lain tarkoittamalla tavalla kuntakaavoitusta ja muuta viranomaistoimintaa heti vahvistuttuaan. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon valittajan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan.

Tämän vuoksi ympäristöministeriö hyläten Suonenjoen kaupungin sekä henkilön A ja asiakumppaneiden valitukset myös tältä osin määrää maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n 1 momentin nojalla maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Jatkosuunnitteluohjeet

Maakuntakaavan seuraavalla laadintakierroksella tulee erityistä huomiota kiinnittää Iisalmen Vanhan kirkon kulttuuriympäristöön siten, että varmistetaan alueen valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristön arvojen säilyminen. Suunnittelun lähtökohdaksi tulee olla valtioneuvoston 22.12.2009 tekemässä päätöksessä tarkoitettua RKY2009-inventoinnissa (www.rky.fi) alueelle määritelty rajaus.

Jatkotoimenpiteet

Pohjois-Savon liiton on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti kuuluttava maakuntakaavan voimaantulosta.

Pohjois-Savon liiton tulee lisäksi lähettää maakuntakaava tiedoksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaisille viranomaisille otettavaksi huomioon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä.

Oikeusvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 2 momentin mukaisesti alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 4 § 3 mom., 9 §, 17 §, 24 § 2 mom., 25 §, 27 §, 28 §, 29 §, 30 § 1 mom., 31 §, 32 §, 33 §, 188 § 3 mom. ja 201 §
 Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999) 1 §, 10 §, 32 §, 93 § ja 95 §
 Maantielaki (503/2005) 4 §
 Kuntalaki (365/1995) 52 §:n 1 mom., 86 § 1 mom., 90 § ja 92 §
 Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 49 § 1 mom. ja 65 § 1 mom.
 Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 21 §

Ympäristöministeriön asetus (31.3.2000) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa
kaavoissa käytettävistä merkinnöistä
Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista (1142/2009)
3 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.
Valitusosoitus on liitteenä.

Asunto- ja viestintäministeri

Krista Kiuru

Ympäristöneuvos

Harri Pitkäranta

LIITE

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

MAKSU JA JAKELU

Päätös, maksutta

Pohjois-Savon liitto, PL 247, 70101 Kuopio

Päätösäljennös saantitodistuksella, maksu 200 euroa (laskutetaan erikseen)

Nilsian kaupunki, PL 32, 73301 Nilsia
 Suonenjoen kaupunki, PL 13, 77601 Suonenjoki
 Henkilö A ym.
 Henkilö B ym.
 Henkilö C ym.
 Yhdistys D

Yhteisissä valituksissa päätös on toimitettu valituksessa ilmoitetulle yhdyshenkilölle. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, päätös on toimitettu valituksen ensimmäiselle allekirjoittajalle tai vastaselityksen ensimmäiselle allekirjoittajalle, mikäli sen allekirjoittaja on muu kuin valituksen ensimmäinen allekirjoittaja. Päätöksen vastaanottajan on hallintolainkäyttölain (586/1996) 55 §:n 2 momentin sekä hallintolain (434/2003) 56 §:n 2 momentin nojalla ilmoitettava tämän päätöksen tiedoksisaannista valituksen muille allekirjoittajille. Ilmoittamisen laiminlyönnistä tai sen viivästyttämisestä voi ilmoitusvelvolliselle hallintolain 68 §:n 1 momentin nojalla seurata korvausvelvollisuus.

Tiedoksi

Sisäasiainministeriö
 Puolustusministeriö
 Valtiovarainministeriö
 Opetus- ja kulttuuriministeriö
 Maa- ja metsätalousministeriö
 Liikenne- ja viestintäministeriö
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Sosiaali- ja terveysministeriö
 Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Siltä osin, kun ympäristöministeriö on jättänyt maakuntakaavan vahvistamatta, muulla kuin maakunnan liitolla tai kunnalla ei ole oikeutta hakea muutosta (maankäyttö- ja rakennuslain 191 § 3 momentti). Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 226 euroa (laki 1213/2010). Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Unioninkatu 16, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 010 36 40200
telekopio: 010 36 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua ympäristöministeriöltä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristöministeriölle (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- vaatimus maksun muuttamiseksi
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän tai oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriö

postiosoite:	PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamon käyntiosoite:	Fabianinkatu 6 A, Helsinki
puhelinvaihe:	020 610 100
telekopio:	(09) 1603 9320
sähköpostiosoite:	kirjaamo.ym@ymparisto.fi